

JUTRO

Rokopisi se ne vraćajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Lizbona, 22. dec. s. Predsednik nacionalne zveze britanskih industrijcev sir Patrik je izjavil, da je zakon o najemu in posojilu hudo prizadel velik del britanske izvozne industrije, kar je treba pripisati okolnosti, da britanska vlada ob sklepanju pogojev tega sporazuma ni mislila na uso do trgovine in industrije. Industrijci, je dodal Patrik, so resno zaskrbljeni glede tega, kar bi se moglo zgoditi v domovini, ako bi obejvala načela atlantske karte o porazdelitvi surovin.

OBNDAROVANJE MATER IN OTROK

Prisrčna božična prireditev na Taboru — Razdeljenih je bilo 1582 zavrtkov z oblačili in 527 darov v denarju v skupnem znesku 250.000 lir

Ljubljana, 24. decembra.

Tudi letos so bile v Ljubljani obdarovane za božič številne matere in otroci. Obdarovanje je bilo na sedežu Dopolavora na Taboru. Pristrana dvorana je bila slavnostno okrašena. Nad odrom sta bili veliki slikarji in Cesarja ter Duceja obdani s trobojnicami. Tudi stranske stene dvorane so bile za to priliko okrašene z velikimi trobojnicami in fašističnimi zastavami, čer pa je bil dobesedno zadržan z velikimi zavoji, ki so imeli vsi napis »Natale«. Prostrane dvorane so že zgodaj jutro napolnile širjane matere s svojimi otroci. Tudi balkon je bil poln čakajočega občinstva.

Dobrodelno prireditev je organizirala zveza O. N. M. I. ob sodelovanju občinskega podpornega društva. Darovi so bili namenjeni 2190 družinam. Izmed teh daril je bilo 138 določenih za dojenčke do 6 mesecev starosti, 1444 za otroke od 1 do 6 let, 260 v denarju v znesku po 150 lir za zdravo vzgojo dece, 307 daril v denarju v znesku po 100 za družine s številnimi otroci.

Dobrodelno prireditev, ki je v toliki meri pomagala manj premožnim materam in otrokom našega mesta, je s svojim obiskom počastil tudi Eksk. Emilio Grazioli, Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino. Gosta so pred vodom v poslopje sprejeli predstavniki pokrajinskega Dopolavora, žraskeskega Fašija in drugi. Prisotni so bili še Zvezni tajnik dr. Orlando Orlandini, zastopnik poveljnika XI. Armadnega zbora general Lottari, ljubljanski župan general Leon Rupnik, podžupan comm. dr. Tranchida, zvezni podpoveljnik GILLa, Kvestor comm. dr. Ravelli, senor Campana in drugi. Ko je Visoki komisar vstopil v dvorano, je trobentač trikrat zatrobil v njegov pozdrav, nakar je bil odreden pozdrav Kralju in Cesarju ter Duceju. Sledilo je sviranje »Mare Real« in »Giovinezze«. Potem je visokega gosta pozdravila slovenska Mula Italijanka, ki mu je poklonila krasen šopek in mu izrazila hvaležnost slovenskih otrok.

Pozdrav Komisarja za Narodni Pokret Materinstva in Deteta, konzula Zappulla

Takoj nato je Eksk. Grazioli pozdravil predsednik O. N. M. I. konzul Zappulla z naslednjimi besedami:

Dan matere in otrok se praznuje v Italiji že devet let. Toda izredno koristno delo, ki ga opravlja režim v korist dece in mater sedaj že 20 let, je tako vzvišeno človekoljubno delo in tako globoko vsidrano v čustvih italijanskega naroda, da bo ostalo kot trajen spomin zaslug Fašizma.

Po zgledu Rima so tudi drugi narodi začeli in vršijo v korist otrok ono skrbstvo, pomoč in budno nego, ki jo sedaj že toliko let z vedno večjim uspehom izvaja Fašizem v smislu ene izmed najvišjih nalog, ki jih je dal Duce.

Mater! Duce, ki želi ščititi vaše sveto materinstvo, on je, ki želi, da uspevajo vaši otroci močni in zdravi, kajti s temi ukrepi in s stotero drugimi pozornostmi, s katerimi so v Italiji zaščitene matere in negovani otroci, hoče Duce dokazati, kako zelo mu je pri srcu sreča naroda in kako globoko občuti svetost družine.

Slovenske matere! Duce je hotel, da Državni zavod za pomoč materam in otrokom razširi svoje delovanje tudi na novo pokrajino tako, da morejo že obstoječe ustanove smotno vsiti svoje koristno delo in dati po potrebi še novo izpodbudo, da bi se veliko in blagodejno skrbstveno delovanje po potrebi lahko še razširilo in poglobilo v smislu resnično človekoljubnih smernic višjih oblastev.

Po naročilu Visokega komisarja. čigar skrb na tem področju ni nikoli popustila, bo potrebno vzpostaviti različna skrbstva in primerno urediti njih delovanje in namene ter napotiti jih k vedno večji delavnosti, pri kateri bo rado sodelovalo, kakor se je to že zgodilo, tudi slovensko prebivalstvo.

Kdor ljubi svoj dom, svojo družino in svoje otroke, ne more preslišati vzvišene naloge, ki nam je bila zaupana, da bodo tudi v Slovenski pokrajini lahko občutile matere in njih nežna deca dobroto in pomoč, ki jo nudi Duce vsem italijanskim otrokom.

Ob tej uri in v teh dneh, ki so po rimski veri posebno posvečeni čaščenju Matere in njenega novorojenega Sina, imajo slovenske matere v vsej pokrajini nov dokaz, s kakšno ljubečo skrbjo misli Italija nanje in na njih deca.

Izpolnjujati pri tem Ducejev nalog je Eksk. Visoki komisar odredil, da se ob

tej priliki obdari 2109 družin, in sicer: s 138 opremami za dojenčke do 6 mesecev starosti, z 1444 oblekami za otroke od 1 do 6 let, z 260 darili v denarju v znesku po 150 lir za zdravo vzgojo dece, s 307 darili v denarju v znesku po 100 lir za družine s številnimi otroci.

torej skupno z 1582 oblačilnimi zavrtki in s 527 darili v denarju v skupni višini 250.000 lir.

Dovolite mi, Eksk. Grazioli, da vam v imenu mater izrečem najlepšo zahvalo in Vas prošim, da sporočite Duceju njih globoko hvaležnost.

Govor Visokega komisarja Eksk. Graziolija

Ko je bil pozdrav konzula Zappulla preveden v slovensko, je Visoki komisar spregovoril prisotnim materam in očetom, rekoč, da je današnja manifestacija nov dokaz dobrih del, ki jih izvršuje Italija v korist prebivalstva, ker ve, da je Rim trd in brez milosti proti vsakomur, ki ni poslušen zakonu. Istočasno pa ima visok čut proti dobri in jim v vsakem pogledu pomaga, če imajo potrebo in so v stiski, kakaj le večtišočne rimske civilizacije je zmeraj metala žarko visoke človečnosti proti šibkim.

Nato je Visoki komisar na kratko očrtal italijanske temelje pravice in človečnosti in je dejal, da ni bila še nikdar kakor danes usda slovenskega naroda v rokah Slovencev samih. Opoznil je na zmote zločinskega komunizma, ki hoče uničiti družino in vero. Nato je Eksk. Grazioli dejal, da ga ni Slovenca, ki ne bi mogel ugotoviti blaznosti komunističnega delovanja in brezmejnega škoda, ki ga je to delovanje prizadelo Sloveniji, medtem ko hoče Italija, da bo ta zemlja brezskrbna in se pripravila za svojo srečno bodočnost, hče spoštovanje družine in spoštovanje splošnosti.

Prav zaradi tega se morajo dobri Slovenci zbrati v odprtim in ljubljenim srecem okrog italijanske oblasti, kajti samo od teh lahko pričakujejo jasnosti dela in prihodnosti. Vse, kar jo slabega, bo zbrisala italijanska sila, vsak element nerada bo prizadet, vsak prekršek zakona kaznovan. Komunistične laži so se izkazale brez podlage in neumno nekoristne. Resnica je samo ena, da bodo mladi narod; osi zmagali v vojni za dosego višje socialne pravice.

Visoki komisar za povzdigo zdravstva v pokrajini

Navodila Pokrajinskemu sanitetnemu svetu

V vladni palači se je sestal Pokrajinski sanitetni svet, ki mu načeluje viceprefekt comm. David. Sestanku je predsedoval Visoki komisar. Predsednik sveta mu je najprej predstavil predstavnike pokrajinskih zdravstvenih zavodov.

Preden se je sestanek začel, se je Eksk. Grazioli s plemenitimi besedami spomnil lika zdravstva in misijonarja borbe proti raku doc. dr. Josipa Cholewa in je določil, da se odslej Zavod za raziskavanje in pobijanje novotvorb v Ljubljani imenuje po pokojnem znanstveniku. Vsi prisotni so stoji poslušali spominke besede in tovaršijsko počaščenega so se živo zahvalili Visokemu komisarju za počastitev.

Nato je Eksk. Grazioli poudaril važnost in resnost, ki jo priznava vlada Pokrajinski zdravstveni zvezi, in je dal navodila za bodoče delo, ki se bo moralo izvršiti strogo nad vsakršnimi osebnimi interesi, zlasti v zdravstvenem življenju pokrajine.

Po danih navodilih je Visoki komisar jasno in podrobno očrtal sliko zdravstvenega stanja pokrajine in je še posebej poudaril točke, ki zanimajo in bodo zanimala delavnost sveta, dokazujejo, da docela pozna položaj ne samo v bližnjih, temveč tudi oddaljenih krajeh, in da je od vsega početka izkazoval skrb za zdravstvenemu delovanju pokrajine. Dotaknil se je vprašanja nalezljivih bolezni, ki mu oblasti izkazujejo največjo pozornost, zaradi česar ne povzroča skrbi. Ko je še kratko omenil delo v korist zdravstvenega življenja pokrajine, je Visoki komisar opozoril na prispevek režima v korist ljubljanske splošne bolnišnice. Prva dela bodo stala 20 milijonov lir. Njegova namera je namreč, da pripravi načrte za ureditev vseh bolnic v mestu, ki jih je vse sam obiskal in v katerih je opazil pomanjkljivosti,

rija in razvijajočo se kulturo svojega basa v Premijerovih »Božičnih pesmih«. Solški orkester je izvajal pod vodstvom svojega preizkušnega vodje prof. Karla Jeraja božični pastorel in Händlovke »Mesi« in dva stavka Manfredinjevega Božičnega koncerta. Igranje je prikazalo pravi dober vtisk. Posebno zanimivo je, bilo izvajanje zdajh dvih domačih skladb. V Tomčevi Pastirski za dvojni zbor s šestororočnim klavirskim spremljevanjem so sodelovali pri klavirju učenke in učenci iz šole Silve Hraščeve: Vidolka Šeršič, Milan D'iz, Boža Jug, Polonca Matičič, Janez Koreniti in Zdenka Sajovic. Pel je mladinski zbor pod vodstvom ravnateljice M. R. Poliča, Naloga ni bila lahka, usklajenost klavirske igre in otroškega petja pa je s svojim prikupnim učinkom poplačala velik trud. Izvajanje Poličeve »Božične suite za soli, zbor in mali orkester« je izvenelo po omen: »Finis coronat opus« Lepa skladba je dosegla pod skladateljevim vodstvom in ob posebno uspešnem sodelovanju šolskega orkestra popoln uspeh; tudi pevke točke so se dobro prilagale. Tako je ta produkcija zelo prečepitljivo izpričala smeri in uspehe glasbene vzgoje v naši najstarejši glasbeni šoli.

Sportni Klub Ilirija naproša svoje interniranih aktivnih članov in funkcionarjev kluba, da se zgledajo v soboto 26. t. m. med 10. in 11. dopoldne v klubskem taništvu nad kavarno Evropo in prinese s seboj podatke o interniranih. Zadeva je zelo važna! — Sportni Klub Ilirija želi svojim članom in prijateljem prijeten Božič in srečno Novo leto!

Predsedstvo

Potem je omenil še današnja darila, ki bodo razdeljena, in je povedal, da se bo razdelitev izvršila po volji Ducejevi, nakar je pozval prisotne, naj se s spoštovanjem spomnijo Duceja.

Vsi prisotni so vstali in po rimsko pozdravili. Tedaj je Visoki komisar prisotnim in vsem dobrih Slovencev čestital k božičnim praznikom. Ko je končal svoj govor, so zadonele po prostorni dvorani zahvale v slovensčini.

Takoj nato je začel Visoki komisar deliti darove. Pri razdeljevanju zavojev in denarnih nagrad so mu pomagali Zvezni tajnik, župan general Leon Rupnik, podžupan dr. Tranchida in drugi odličniki.

Visoki komisar je stopil tudi med matere in otroke in se z nekaterimi prisrčno razgovarjal.

Ob 11. se je Eksk. Visoki komisar s spremstvom prijazno poslovil od vseh prisotnih, ki so ga navdušeno pozdravljali, razdeljevanje pa se je hitro nadaljevalo.

Delovanje GILLa

Tečaj za vicecaposkvadre

V telovadnici zveznega poveljstva se je začel tečaj učencev za vicecaposkvadre pri Balili in Avantgardistih. Pri otvoritvi so bili navzoči zvezni podpoveljnik in vsi oficirji, dodeljeni k razvrstitvi moških oddelkov. V tečaj se je vpisalo 70 avantgardistov in 70 Balilov.

Obdarovanje revnih otrok

Zastopstvo Mladih Italijank, ki se udeležuje tečaja za dečje skrbstvo, se je v spremstvu zvezne inspektorice podalo v ambulatorij Higijenskega zavoda. Dečji dom, in obdaroval za božične praznike 50 otrok, ki se v tem domu zdravijo.

Imenovanje predsednika Fašističnega avtonomnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše Ljubljanske pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je imenoval za predsednika Fašističnega avtonomnega zavoda za ljudske stanovanjske hiše Ljubljanske pokrajine prof. Attilija Depolija.

Ljubljancani!

Ljubljancani!

Že davno so se odprle oči dečeli! Da branijo domove in družine pred zločinom, so kmetje prišli za orožje!

Ljubljana pa do zadnjega ni spoznala komunizma! Slep je verjela goljufivim frazami! Kakor da hote zapira oči pred krvavimi zločini! Komunisti ubijajo pri belem dnevu. Može brez madeža padajo po ulicah in hišah. Ljubljana ne spregleda. Nikdo se ne zgane, da bi se morilec izsledil. Premnogi odobravajo zločine, podpirajo morilec in njihove pajdaše. Brez premisleka ponavljajo komunistične izmišljotine o »izdajalcih«.

Ljubljancani!

Ali se zavedate, da ste mnogi sokrivi teh umorov? Da ste se premnogi sami uvrstili med morilce?

Ni morilec samo tisti, ki brezpravno samolastno obsoja na smrt in ki ubija, morilec je vsak, brez razlike spola, ki hladnokrvno gleda, ko morilci ubijajo mirne ljudi, tako zvane »izdajalce«, ki skriva ali pa ve, kje se skrivajo ljudje nečiste vesti, ki prenaša orožje in strelivo, ki podpira teroriste z denarjem, hrano, obleko in obvestili. Vsi taki someščani so se sami postavili v isto vrsto z morilci ter bodo tudi kot taki smatrani in kaznovani.

Ljubljancani!

Zadosti nam je morilskega divjanja! Mera potrpljenja je prepolna! Čas je, da se komunistična drhal zatre!

Matere! Očetje!

Če vaše hčerke in sinovi skrivaj morilec prenašajo orožje, če za ogli oprezo za žrtvami, če hodijo na komunistične sestanke — a vi ne veste nič o tem ali nečete nič vedeti: otroke sami postavljate v morilske vrste! Matere! Ne puščajte otrok — po vaših krivdi — v smrt! Usoda vaša, vaših družin in otrok je v vaših rokah!

Protikomunistična Ljubljana

Gospodarstvo

Plačevanje mezde ob državnih praznikih

Smatrajč za umestno odrediti, da se izplačuje delavcem osebnih podjetij dnevnih zaslužkov tudi ob določenih dnevih slovensosti, ko se ne dela, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naslednjo naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 23. t. m., ki velja od 28. oktobra 1942-XX.

Ob obletnicah ustanovitve Rima (21. aprila), ustanovitve Imperija (9. maja), pohoda na Rim (28. oktobra) in ob obletnici Zmage (4. novembra) so zasebni delodajalci dolžni plačati svojim delavcem, tudi če se ne dela, normalno dnevno mezo.

Delavcem, ki ob navedenih prazničnih dneh iz prednjega člena ne bi delali, se mora izplačati normalni zaslužek, s katerim bi bili delali po normalnem dnevnem urniku podjetja. Za akordne delavce se mora ravnati izplačilo po osnovni plači s pribitkom najnižjega pogodbenega akordnega odstotka. Akordnim delavcem tistih skupin, za katere nista pogodbeno določena temeljna plača in akordni odstotek, se mora ravnati izplačilo po srednjem dnevnem zaslužku, ki so ga prejeli v plačilni dobi ob času slovensosti.

Delavcem, od katerih se zahteva, da ob navedenih prazničnih dneh delajo, se mora izplačati poleg normalnega zaslužka za opravljeno delo (izključivši morebitni povizek, določen v kolektivnih pogodbah za praznično delo) še ena normalna dnevna plača v smislu prednjih določb. Po teh določbah je ravnati tudi z delavci, ki jih ob zgoraj navedenih prazničnih dneh ni bilo na delo, če so bili razlogi naslednji: a) nezgoda, bolezen, nosečnost in porod; b) mirovanje dela, če ni povzročeno po višji sili ali po običnih neodklonljivih potrebah tehničnega značaja; c) mirovanje dela zaradi delitve tedenskega delavnika na manj kakor 6 dni; d) mirovanje dela, če ga je povzročila premaknitev počitnic od določbe, ko se počitnice običajno dajejo; e) mirovanje dela kot nadomestni počitek za nedeljsko delo; f) mirovanje dela zaradi tega, ker so slovensosti sovpadle s prazničnim dnevom v smislu zakona ali kolektivnih pogodb ali s praznikom krajevnega svetnika patrona.

Za zasebne namene in druge delavce stalno plačo, ki se ne spreminja zaradi morebitnih slovensosti med plačilno določbo, se uporabljajo določbe te naredbe samo, če se od njih zahteva, da delajo na dan slovensosti. Prav tako se uporabljajo za zasebne namene, če se navadno plačujejo po dnevi ali po urah ali kakorkoli neposredno po dejansko opravljenem delu.

Sprememba predpisov za pregledovanje klavnih živali in mesa

Smatrajč iz zdravstvenih razlogov za potrebno, spremeniti pravilnik ministrstva za kmetištvo bivše kraljevine Jugoslavije marljivostjo in potrebno vztrajnostjo, ki jo zahtevajo ti problemi v interesu slovenskega prebivalstva.

Po odobranju, ki je sledilo izvajanjem Visokega komisarja, je pokrajinski zdravnik dr. Balestrieri izrekel Eksk. Grazioliju v imenu vseh prisotnih globoko zahvalo in naglasil, da je Visoki komisar vsak čas pokazal veliko zanimanje za zdravstvena vprašanja v pokrajini in mu je zanje še posebno hvaležno slovensko prebivalstvo.

Eksk. Grazioli je nato dvignil misel h Kralju in Duceju. Pozneje je komisija nadaljevala delo pod predsedstvom comm. David.

o pregledovanju klavnih živali in mesa, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naredbo o spremembi tega pravilnika, ki je objavljena v »Službenem listu« 23. t. m. in je na dan objave stopila v veljavo. Čl. 23. pravilnika za pregledovanje klavnih živali in mesa in veterinarsko nadzorstvo z dne 15. julija 1938 se spreminja takole: »Vse klavne živali, katerih meso je namenjeno javni porabi ali pa tudi samo porabi v lastniškem gospodarstvu, se morajo pred zakolom in po zakolu veterinarsko pregledati.«

Čl. 24. istega pravilnika se spreminja takole: »V občinah, kjer je javna klavnica, se morajo goveda, bivoli, kopitarji, ovce, koze in svinje, katerih meso je namenjeno javni porabi ali tudi samo porabi v lastniškem gospodarstvu, klati v tej klavnici. Izjeme od določb prednjega odstavka so dopustne samo v primerih zakola v sili ali pa, kadar je zaradi nastopa kužne bolezni potreben zakol okuženih ali okužbe sumljivih živali na kraju samem, v slednjem primeru vedno s predhodno pooblaščenjo pokrajinskega veterinarja. V primerih, potrebnih posebnega ozira, smejo dovoliti župan, da se zakoljejo na domu živali, katerih meso je namenjeno samo porabi v lastniškem gospodarstvu. Vendar je vselej obvezen veterinarski pregled pred zakolom in po njem. Določbe tega člena se ne nanašajo na klavna podjetja za izvoz in za konzerviranje mesa, pri katerih poslujejo posebni veterinarji.«

Vsi drugi predpisi pravilnika ostanejo nespremenjeni.

Gospodarske vesti

— Sodelovanje med italijansko-nemškimi inštitutom za morsko biologijo in nemško-grškimi inštitutom za biologijo. Kakor smo že kratko poročali, je bil v Atenah ustanovljen nemško-grški inštitut za biologijo, in sicer na podlagi pogodbe, sklenjene med Nemško družbo cesarja Viljama in Akademijo znanosti v Atenah. Grčija je novemu inštitutu stavila na razpolago primerno poslopje v Pireju. Nemčija pa bo uredila inštitut. Za vodjo inštituta je bil imenovan nemški biolog prof. dr. Hartman. Znanstvena dela so se že pričela in se nanašajo na važna vprašanja morske biologije. Pri tem bo novi nemško-grški inštitut dopolnilno sodeloval z italijansko-nemskim inštitutom za morsko biologijo Adrije v Rovinju.

— Načrt plovnice zveze med Baltičkim morjem in Črnim morjem. Nemški listi poročajo, da na merodajnih mestih proučujejo vprašanje gradnje prekopa med Dnjestrom in Vislo. Misel, zgraditi tako plovnico zvezo, je na dani, če pogledamo zemljevid. Dnjester, ki tvori v pretežni dolžini svojega toka vzhodno mejo Besarabije, je plovec že v svojem zgornjem toku. Prav tako je plovec San že od Przemysla naprej vse do izliva v Vislo. Med Sanom in Dnjestrom naj bi se jugozapadno od Lvova zgradil zvezni prekop, ki bi bil dolg samo 70 km. V tej zvezi pripominjajo nemški listi, da znaša dolžina prekopa Dunav-Mala, ki se že gradi več let, 172 km. Z zgraditvijo prekopa med Dnjestrom in Sanom bi bila ustvarjena izredno važna prometna zveza. Že sedaj je promet na Dnjestru zelo živahen in je zlasti pomemben za prevoz žita in lesa. Po zgraditvi prekopa pa bi ta vodna zveza pritegnila znaten promet blaga iz Bližnjega vzhoda, pa tudi iz Perzije in Indije, kakor tudi promet iz severno-zapadne Evrope v smeri proti jugovzhodu. Zanimivo je, da je zamisel gradnje tega prekopa stara že preko 125 let. Nemški inženjer Braumüller je že leta 1815 izdal tiskano spomenico pod naslovom »Najvažnejši prekop v Evropi, v kateri utemeljuje potrebo gradnje prekopa med Vislo in Dnjestrom«.

Dve javni produkciji Glasbene Matice

Ljubljana, 24. decembra

Kakor Glasbena Akademija, je tudi šola Glasbene Matice priredila v zadnjih predbožičnih dneh produkcije svojih učencev. Na prvi prireditvi v terek je nastopilo 24 učenk in učencev iz nižje šole in so izvajali okrog 30 točk, delno preproste mladinske skladbe za klavir, ki so pokazale samo napredek v elementarni tehniki igranja, delno pa že (učenci višjih razredov) zahtevnejše skladbe Beera, Mozarta, Mokryja, Bacha-Gounoda in Čajkovskega. Prireditvi je vtisnil značaj klavir. Vsi nastopi so samo potrdili čoh glas, ki si ga je pridobila Matična šola v teku svojega dolgotrajnega obstoja in ki je tem bolj utemeljen dandanes, ko razpolaga s tako številnim in odličnim učiteljskim zborom.

V večjem stilu je bila prirejena druga produkcija, ki je snoti napolnila veliko filharmonično dvorano. Spored je obsegal enajst točk, med njimi nekatere daljše in glasbeno posebno značilne. Poleg Kostalove »Pravilice o Snegulčici«, katere šest stavkov sta izmenoma igrali na klavirju šolska Marčič in Sonja Paternost, smo slišali same izbrane božične motive domače in tuje literature, če izvajamo Grečaničovo »Harmoniko« in Čajkovskega »Trojko«. V izvajanju solističnih klavirskih točk so uspešno nastopili: Beatrice Škerjanc, Aleksander Koreniti, Mirjam Miklavčič, Nada Verbič in Sonja Martecchini iz šole gg. Milene Strukljeve, Zorke Bradaceve in Olge Kolaričeve. Lado Korošec iz šole ravnatelj Betetta je preizkusil lepi mate-

Božič in božično drevesce

Naši ljudje poznajo tri božiče: pravi božič, to je dan Kristusovega rojstva, novo leto in dan sv. Treh kraljev, ki se imenuje mala božiča. Ime mali božič poznajo tudi Srbi, ki zvečer tako osmi dan po božiču, to je mlado ali novo leto.

Na vzhodu se je praznoval božični praznik prvotno 6. januarja, dan epifanij, torej kot spomin, da se je pojavil božji sin na zemlji. Pri tem so mislili deloma na njegovo rojstvo, deloma na poklonitev treh modrih iz Jutrove dežele, deloma na krst v Jordanu, deloma pa na njegov prvi čudež na ženitovanju v Kani.

Ko je začela cerkev smatrati za dan ustvarjanja sveta in obenem Jezusovega spočetja enakonočje, se preloži Jezusovo rojstvo na devet mesecev pozneje, na 25. december, 6. januar je pa veljal odsej katoličanom za praznik sv. Treh kraljev.

Božič je toliko kot sin boga (bog in pripona -ič, ki zaznamuje osebo po njih rodu).

S preložitvijo praznika Jezusovega rojstva na 25. december je preloži cerkev svoj glavni praznik na čas poganskega praznovanja zimskega sončnega kresa. Božič je čas, ko se sonce poraja in začne dan rasti. Mlado sonce premaga kot junak zmaga teme, ki je vladal v dobi najdaljših noči, in ustvari nov svet. Rojstvo mladega boga, četudi je še slabotno dete, napoveduje novi čas, novo leto. Leto ne pomeni samo določene časovne dobe, ampak tudi topli čas, poletje.

Cerkev je rada izvajala podobne preložitve praznikov, da bi zadržala poganske preostanke in jih zakrila z novimi obredi, ki pa niso mogli vedno docela izpodrinuti stare navade. Večkrat se je zamenjal samo malik ali svetnik, običaji so ostali.

Ime praznika pa preide večkrat na predmet, ki je za obhajanje praznika posebej važen. Tako se imenuje pri nas božič tudi panj, ki so ga metali in ga ponekod v naših krajih še mečejo na sveti večer na ogenj. Za ta panj nam je znano z Gorizijskega in iz Istrie poleg zaznamovanja božiča tudi ime glava ali čok, iz Bele Krajine pa badnik ali badnik.

Božič ali badnik je tolik, da gori vso noč do drugega jutra. Pogoreti mora ves, torej ne sme ugasniti. Vsaka gospodinja si je ogledala jutraj, kako je badnik pregorel, ker je napovedovalo to marsikaj. Če se mu je n. pr. videla zgornja luknja, se je dekla še pred letom omožila.

Kadar sem bil za božič doma, sem si z materjo vedno ogledal ostanke tega badnika in mati mi je razlagala, ali kaže dobro ali slabo.

Da je predstavljala badnik ali božič še dolgo po poganski dobi vsaj hišnega boga (penata), nam izpričuje Valvasorjevo poročilo, da imajo v Istriji navado, da prinese vsak gospodar na sveti večer domov velik panj ter ga vrže v hiši na ognjišče. Ta so bila takrat, kakor so večinoma še danes v Istriji, odprta. V Beli Krajini mečejo badnike v peč (štedilnik je novodoben).

Pri večerji so Istrijanci dajali tičnemu panju od vsake jedi po žlico ali košček ter ga polivali z vinom, opominjajoč ga, naj je in piše. Darovali so mu torej kot božanstvu.

Tudi Gorizijanci so mu ponujali vina ter ga polivali z njim.

Nemcem je znan badnik kot Julblock (Julfest jim je praznik zimskega sončnega svetla).

Griša Koritnik:

Hrepenenje

Duša sanja in hrepeni:
O zaželeni moj, pridni —
ti veliko upanje mejiš dni,
o sonce čudežno, vzdigni!
S svojim skrivnostnim me ognjem ogrej,
da bom ves zdrav in sijoč,
v dno mojega mračnega bistva poglej,
o — v to grozo in noč!

Preženi mi mrak izpred oči,
da vidijo, se veselijo,
kakor otrok, ko ga mati doji,
ko čuti sam in ne ve;
saj misel je težka in mrzla ko led,
a vera opojna ko med.

Priskuten je svet ko Herodov čas,
zakrknjen v zlu so ljudje,
zanikanja duh je dihljal v nas,
omračil nam um in srce.
O jaz želim ven, v lepoto, mladost,
med dobre pastirje in v preprostost.

Popotnik sem, izgubljenec tu —
moj dom budi beli Betlehem,
v naročju božjega miru
moj znova živetj začnem:
o naše te jaslice, čreda in log,
ljubezen in pesem in mladi Bog!

Vale Bratina:

Beg v Egipt

Veter bruje in podi ogromne snežinke po zraku, da se vale kar celi stebri skozi temno, gluho noč... Vsa širna pokrajina je že odeta z debelo snežno odejo... Tam daleč zunaj mesta, na prostranem polju, stoji v podolgovati, ozki globeli prav majhna, skromna hišica. Zbita je iz starih travov, neotesanih hlodov in z vseh strani skupaj zneženih desk. Tesno na kočico se naslanjajo majhen, majhen hlevček. V hlevčku sta dve kozi in štirje zajčki.

V kočici pa sta stari Dedek in njegov Vnuček.

Skoro na sredi kočice stoji ognjišče, nad katerim visi črn kotliček.

Vnuček sedi na robu ognjišča in čita ob plapolajočem ognju »Zgodbe svetega pisma«.

Dedek pa sedi na postelji, ki je zbita iz surovih lat, na katerih je naložena slama, pregrnjena s stario, zeleno konjsko odejo. Med kolena tišči mlado ovčico, ki mu hvaležno naslanja glavo na njegove stare noge in ljubeznivo pogleduje zdaj njega, zdaj Vnučka, kakor da bi tudi ona poslušala »Zgodbe svetega pisma«.

V kotu, pod nizkim, lesenim stropom so pritrjene preproste jaslice...

Počasi gre Vnučku branje izpod rok. Saj je še čisto majhen in komaj da pozna vse črke. Zato še težko razume, kar čita in se večkrat ustavi in sprašuje: »Dedek, zakaj tako? Kako je to mogoče? Dedek, tega ne razumem, povej mi, prosim!«

Dedek mu tolmači, kolikor ve in zna; toda Dedek ni učen profesor, in mu pri najboljši volji ne more odgovoriti tako,

ga kresa), Angležem kot yule-clog. Poznajo ga tudi Francozi.

Ker se na božič, vse preraja in pripravljajo k novemu življenju, govori na sveti večer tudi živina ter se pogovarja o svoji in svoje hiše bodočnosti. Gospodar ji mora dati več in boljše krme kot sicer, gospodinja pa misli nanjo tudi pri peki božičnika ali poprtnika.

Na sveti večer, ponekod na staro leto, se odpira nebo. Zato je treba na badnik vso noč bdeti, da ne zamudiš po lastni krivdi sreče, da bi videl odprto nebo ter gledal in slišal marsikaj, kar se odkriva in čuje samo to noč. Noč porajajočega se leta ima vse drugačno moč kot druge noči. To je noč vstajenja umrlega sončnega junaka, čigar drevo ozeleni in se razcvete v tej noči. Tako je božično drevesce prastara podoba umrlega, prav za prav le spečega božanstva, ki zopet oživi, kakor ozeleni drevo. Suho in brez listov — božični panj ali badnik — dobi v božični noči liste in življenje.

Božično drevo je torej drevo z groba sončnega junaka. V zimskem sončnem obratu ozeleni v eni noči in dobi svoje okrasje, kakor stoji okrašeno v naših hišah. Luč svečic povzbuje njegovo lepoto in nakazuje porajajočo se sonce.

Badnik mora goreti vso noč, ker je ogenj vir novega življenja.

Prvotno je bilo naše božično drevo listavce, ne iglavce, čigar veljavo kot božično drevo je prišla k nam od Nemcev. Kako to? Iglavci so vedno zeleni, torej dolgo-

živ. Njihova moč in živnost naj bi prehajali na nas. Anglež si krasi za božič mizo in sobo tudi pozimi zelenim omeljem.

Vedno zelene ciprese, ki ne poznajo smrti jeseni in zime, dajejo na pokopališčih po stari veri mrtvim dušam sok življenja.

Jaslice niso poganskega izvora, so pa stara navada. Po cerkvah so jih postavljali z vsemi podobami, liki in kipci že v osmem stoletju.

Božič se je kot začetek novega življenja praznoval vedno kot dan veselja. Kot takega ga je označevalo do najnovejšega časa tudi petje pri polnočnicah, ki je bilo poskočno in razigrano. Peli niso le cerkveni pevci, ampak vse ljudstvo.

Joža Bekš:

Na sveti večer

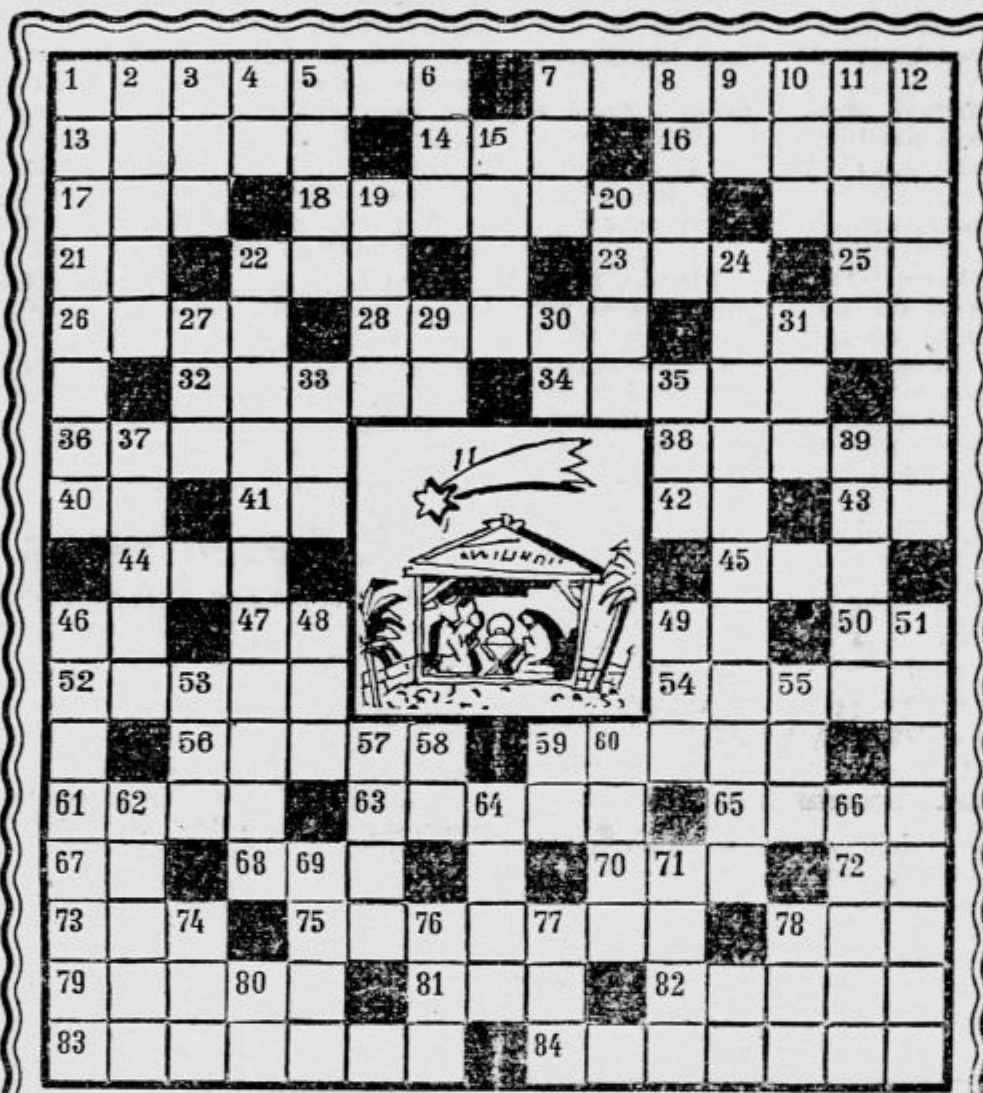
Naj rana vsaj nocoj skleti jenja
in duša blaženosti se nasrka,
ko božji mir na vsake duri trka
z napojem sladkim novega življenja!

Zaman. — Nad trudno se zemljo razpenja
brez zlatih luči noč, vsa trda, mrka,
in dež kot tisoč bičev v okna švrka,
ki jaslice v njih ni videti žarenja. —

Si rekel mi, da skozi zvezdo gledal
nocoj boš že ob prvem rahlem mraki
in mi kaj lepega, sin moj, povedal.

V noč gluho trdi bijejo koraki,
zaman vse bolne nade sem razpredal,
težko pod zvezdami visé oblaki. —

Božična križanka

Vodoravno: 1. krdelo vojnih ladij ali letal, 7. starogrška božica smrti, 13. mesto v Rusiji, imenovano po umorjenem boljševiškem prvaku, 14. vzklík, napravljen iz glagola, ki pomeni gledati, 16. latinski rek, ki pomeni »iz bistva«, »od začetka«, 17. žuželka, 18. mesec avgust s slovenskim imenom, 21. predlog, 22. oblika glagola biti, 23. niz glas. 25. dve črki, ki izražata »začetek in konec«, 26. slonov zob, 28. južnomorsko plem. 32. bebec (tujka), 34. opora. 36. odrezek (beseda spominja na ime slovenskega pesnika), 38. imeti (franc.). 40. osebni zaimek, 41. časovni prislov, 42. povratno osebni zaimek, 43. pritrilnica, 44. zaimek ali številnik, 45. svetopisemski očiak, ljubitelj vina, 46. znak za prvo, 47. kratka v podpisu upokojene osebe, 50. znak za plemenito prvo, 52. italijansko mesto, 54. nabočnik, 56. svojilni zaimek, 59. prvi svet, 61. južna rastlina, ki cvete baje vsakeh sto let enkrat, 63. z bodalom vsekane rane, 65. svojilni zaimek, 67. starejša oblika osebnega zaimka, 68. velika ptica, 70. železov oksid, 72. znak za prvo, 73. žensko ime, vrsta vrbe, 75. diferenca, 78. vrsta piva, 79. krog (tujka), 81. vek, razdobje, 82. nabitek, 83. stopica, 84. severno-ameriška država.

Navpično: 1. gospodarstvo, gospodarski urad, 2. mesto na Hrvaškem, 3. morska ožina na Malaki, 4. kakor 25. vodoravno, 5. nevera, 6. vzklík, mesto v Italiji, 7. arabska beseda, ki pomeni »vodnjak«, »studene«, pogosta v zvezi s krajevnimi imeni, 8. krsta, v množini tudi vodni žleb za mlino, 9. sibirska reka, 10. tečaj, 11. pastir za drobnico, 12. razsol, 15. ime proslulega ruskega policijskega vohuna in organizatorja atentatov Azeva, 19. možko ime, 20. starogrška sveta ptica, 22. pripadnik iste države, 24. slovanski jezik, 27. podoba, 29. kratka za enoto plinskega pritiska, 30. grška črka, 31. osebni zaimek, 33. možko ime po domače, 35. dolga dlaka, 37. oblika glagola šivati, 39. vzor, 46. plima, butanje valov, 48. ime kitajskega modreca, 49. popolnoma nerabljen, 51. svetopisemski dežela, 53. osebni zaimek, 55. oče, 57. nadloga stiska, 58. predlog, 59. predlog, 60. slovenski slikar, ki spominja njegovo ime na vrsto žita, 62. oseba iz romana Tolstega, v kateri je pisatelj upodobil samega sebe, 64. evropska prestolnica, 66. židovsko možko ime, 69. vas v bližini Ljubljane, 71. žensko ime, 74. palestinsko mesto, 76. hčerini mož, 77. žensko ime, 78. oče po arabsko, 80. pripovedna pesnitev.

Sprednje postojanke, ki jih držijo oddelki Italijanske vojske v Rusiji na vzhodni fronti

Bojišče Zemeljska obla

Ljubljana, o božiču 1942.

Če merimo sedanjo vojno z merili zadnje svetovne vojne — pravi publicist dr. Walter Schneefuss — je ne ocenjujemo pravilno. Vojna oklepnikov in letal ne zdrži primere za vojno jarkov izza let 1914—1918 in fronta danes ni nobena črta, ki se da označiti z zastavicami na zemljevidu. Današnja bojišča so fronte čisto ogromnih razsežnosti. Puščavska vojna v Afriki obsega n. pr. ogromen kompleks, ne pa samo ozke pasove vzdolž obale, kjer si stojijo nasproti sile sovražnih taborov. Tudi bojišče v Rusiji si moramo predstavljati takole, da sega daleč v globočino, kjer nastopajo vrhu vsega še boljševiški partizani, katerih razdiralno delo se odigrava prav za prav šele za dejanskim bojiščem.

Sovjetska Rusija je upala, da bo pojem bojišča še bolj razširila in poglobila. Njen namen je bil pridružiti obojenim vojskam še državljansko vojno, komunistične vstaje in najrazličnejše zarote. Te nade so danes uničene, zakaj Moskva je pač organizirala nekaj zarot in atentatov, vojaških sil pa ni mogla pritegniti k sebi na delo za svoj račun. V drugače nedosegljive predele sovražnih dežel pa je poseglo s strani osnih sil letalstvo, ki je prav krepko izvršilo in še izvršuje svoje naloge, medtem ko sovražniki Osi vzemirajo narode osnih sil samo z zračnimi napadi, ki imajo namen begati prebivalstvo.

Na bojnih pohodih skozi Poljsko, Belgijo, Jugoslavijo in tudi Francijo so bile te dežele skoraj v celoti vključene v operacije vojaškega značaja in tudi proti Angliji so Nemci nastopili v zračnem boju s stalnimi napadi. Te borbe v zraku in na zemlji so razširile stari pojem bojišča, da govorimo samo o bitki za Poljsko, za Belgijo, za Francijo, ne pa več o bitkah, ki so jih v starih časih imenovali po posameznih spopadih s krajevnimi imeni. Čudno pa je, da so se ravno v velikem sovjetskem prostoru odločitve odigravale na manjših krajih. Dobile so svoje označbe povečini na podlagi nemških uspehov. Tako govorimo o bitki pri Bjalistoku in Minsku, o bitki med Brjanskom in Vjazmo itd. V to vrsto spada tudi bitka za Stalingrad, medtem ko ima borba za Kavkaz bolj podeželsko obelježe.

Tej razsežnosti borb na kopnem odgovarja nekako tudi razširjenje bojev na morju, o čemur se lahko uverimo, če vzamemo v poštev n. pr. sodelovanje med nemškimi in japonskimi podmornicami. Očitno je ta vojna, lahko rečemo, brezmejna. Pojem nove pomorske bitke na veliko razdaljo in na daljši čas je nekaj popolnoma novega, prav tako kakor sodelovanje kopne vojske, mornarice in zračnega ladjeva, kar spoznamo lahko posebno pri operacijah v vodstvu okrog Avstralije. V prvi svetovni vojni so udeleženci doživljali bitke krajevnega značaja n. pr. v Flandriji in Champagni. Pomorske operacije, kakor so se vršile pri Salomonih ali Santa Cruzu, pomenijo v vojni zgodovini popolnoma novo poglavje. Če je fronta postala bojišče v širšem pomenu besede, so se spremenili tudi pogoji modernega vojevanja zlasti v pogledu rezerv, preskrbe itd. naravnost do neskončnosti. Samo s tega vidika lahko ocenimo kako je prišlo do tega, da tvorijo zaledje nasprotnikov Osi danes Amerika. Od tam gredo danes žile borečih se front preko morij in kontinentov kakor so nekoč korakale vojske čez gorovja in reke. Pomorska pota Amerike, ki gredo čez Ledeno morje v Murransk, čez srednji Atlantski ocean v Zapadno Afriko ter čez črno celino do Nila in v Egipt, so naravnost fantastično dolga. Preskrba preko Tihga oceana do Avstralije in Indije pa prekriša v pogledu dolžine polovico obsega

naše zemlje in doseže najdaljšo pot, ki je sploh mogoča na našem planetu. Na vseh sedmih svetovnih morjih se danes udeležujejo nemške podmornice, ki ogražajo sovražnika in uničujejo njegove tovare.

Malo je veselih, ki so kos vojni takšne razsežnosti. Kajti takšno bojevanje zraste vojskujoci se stranki lahko čez glavo. Če mu je kos, pa jo tudi lahko nagradi s tem, da jo povzdigne iz kategorije vlesile na stopnjo svetovne sile z vsemi prilastki moči in vpliva, ki odgovarjajo temu položaju. Ogromna vzhodna fronta Nemčije sega v bistvu od generala Dietla do marsala Rommla, od Lednega morja do Sahare čez dežele in morja, ki si jih v prejšnjih časih nismo mogli niti predstavljati. Če se je prej govorilo o bojišču od Biskajskega zaliva do Kirkenesa, je treba danes ta pojem še bolj razširiti, kajti fronta sega zdaj že od Murranskega do Tuapseja. Od teh baz operirajo nemške podmornice do ameriških vod, vozijo mimo najjužnejše točke Afrike ter se z uspehom udeležujejo v bližini azijskega kontinenta. Če to premislimo, šele spoznamo, kako ogromna je nemška vojaška moč. Krivični so očitki, da pomaga Nemčiji nekakšna »peta kolona«. Njena »peta kolona« ni nič drugega kakor duh nove dobe, v imenu katerega vodi Nemčija to vojno in zaradi katere se vsak dan pripravlja na polet preko vseh delov sveta.

V tej zvezi je treba premotriti tudi učinkovitost Italije, ki je s svojimi vojaškimi sredstvi na delu od Ilmskega jezera do Libije, od Rode in Krete do Francije in katere podmornice so že našle pot iz prtega Sredozemskega morja v daljave Atlantskega oceana. Tudi tu igra glavno vlogo duh, ki oplaja vse te podvige. Ta duh sega od Turčije do Španije in Portugalske ter vpliva na sorodne narode na drugi polovici zemeljske obale. Japonska si je takisto svoj življenjski prostor že priborila. Danes obvlada ves prostor vzhodne Azije, se bori na Them in Indijemskem oceanu, od Madagaskarja do Aleutov.

Britanska moč utripa samo še na dveh tenkih nitkah. Prva sega od vzhodne meje Indije do zapadne meje Egipta, od Indijskega oceana do vzhodne obale Afrike. Druga se začneja v Angliji, nasproti nemškimi stražam ob Rokavskem prelivu, končuje pa se v objemu Roosevelta, ki si prizadeva, da bi z britskim imperijem nadomestil to, kar je Amerika izgubila v Aziji. Anglija sama je prišla na tej poti Ameriki nasproti s tem, da je začela ropati v francoski Siriji, Iraku, Iranu in na Madagaskarju. Tukaj vidimo novo razširjenje vojne, ki ne pozna nobenih meja. Kajti to je že fronta proti lastnemu zavezniku.

V tej točki si trije zavezniki nimajo kaj očitati med seboj. Zakaj tudi Amerika si je že priskrbelo nadomestilo za bogastva, katera ji je odvzela Japonska s Filipini in v nepregledni Kitajski. V poštev pridejo pa še Avstralija in Afrika od Librije do Abesinije. Tudi Sovjetska Rusija uporablja svojo staro taktiko, ki ne uspeva več v Evropi, proti svojim zaveznikom. Stalin je izgubil zapadne območje dežele: Ukrajino, Krim in Kavkaz ter začneja zdaj rovariti v Angliji in Indiji, seveda pa tudi v srednjameriških deželah in v Južni Ameriki.

Lahko se torej reče, da je danes ves zemeljski prostor ogromno bojišče. Vsi vidimo in občutimo, kaj se pravi doživljati svetovno vojno. Da v teh razmerah z današnjimi gospodarskimi posledicami tiste države, ki so ostale nevtralne, niso nobeni otoki blaženih, je popolnoma razumljivo. In prav to vodi države, narode in ljudi do spoznanja, da najboljša rine skozi današnji čas tisti, ki sprejema boj z odprtimi očmi in največjimi napori.

drugi stvari! Pa, kaj bi tisto! Zdaj sem lepo na toplem. In imam tebe, da mi delaš družbo in imam ovčko, da jo stiskam k sebi... V hlevčku pa imava še zajčke, koze in še toliko in toliko lepih reči!

»Pa res, Dedek, na to pa nisem pomislil.«

»Da, da, tako je. sinko moj! Pomisli, če bi morala zdajle, ponoči, v mrazu in snegu na pot, na dolgo pot, in ne bi vedela, kam bova lačna in trudna glavó položila!«

»Kakor sveta družina, ko je bežala v Egipt! Ali sta dolgo hodila, Dedek?«

»Kdo?«

»Sveti Jožef in Marija z Jezuškom?«

»Dolgo, dolgo, sinko.«

»Pa nista nič počivala?«

»I, seveda sta, sinko. Pri pastirjih.«

»Pri pastirjih? Potem bi pa lahko prišli tudi k nama, Dedek!«

»Tudi, zakaj pa ne?«

»Eh, Dedek, to kar tako praviš. Kaj bi na midva naredila, če bi se res oglašili? Tega pa ne pomisliš, Dedek!«

»I, kaj? Sprejela bi jih in pogostila.«

Vnuček se skoro zasmaje: »S čim neki, saj nič nimava!«

»Kako, da ne! Imava kozje mleko, imava še pol koša krompirja, in še dva jajčka tudi imava. Enega za Marijo, enega pa za Jezuščka.«

»Kaj pa za Jožefa?«

»Jožef bo pa krompir!...«

Ooo, sam krompir! Ali ne bo hud?«

»Ne bo, nič ne bo. Sveti Jožef je vsega vajen.«

»Jaz bi mu dal pa še jabolk in orehov, Dedek.«

»O, seveda, kje jih boš pa vzel?«

»Saj jih imam še od svetega Miklavža! Jabolk imam še pet, orehov pa dvanajst!«

In že potegne izpod vzglavlja vrečko, ki je bila nekoč žep Dedkovega plašča, in strese iz nje natančno toliko sadežev, kolikor jih je bil napovedal.

»O, glej ga no, fanta,« se nalašč začudi Dedek, »kakšne zaloge kopiči na mojem vlepopestvi! Saj bi lahko začel kar eksport z deželnimi prideli! Tihi, če te zalotijo, bodo naju oba zaprili!«

Dedek potrepla Vnučka po ramenu, ko da bi hotel reči: »si že priden, da znaš tako varčevati, in oba se veselo smejeta.

Potem se privije Vnuček k Dedku in ves v skrbih nadaljuje: »Dedek, ti se norčuješ, ampak stvar je resna! Pomisli, če bi res vstopili in prosili prenočišča! Kam bi jih spravila spat? Saj nimava prostora!«

»Eh, pri revežih je vedno prostor. Kjer je za enega, je tudi za dva — dobro srce vse zmore in vse premaga. Tu sem, vidiš, na najine pernice bi legla, se norčuje Dedek. Midva, vidiš, midva bi spala pa na slami, na tleh.«

Vnuček je tako zaverovan v svojo misel, da niti ne opazi, da jemlje Dedek vso reč bolj za šalo. Kakor da je njegova otroška želja postala že resnica, vzklíkne s svetlim glasom: »Saj res, Dedek! To bi bilo lepo! In zopet ga zaskrbi: »Kaj pa Jezušček, ali ga ne bo zeblo?«

»Kaj še, saj bova kurila. Pa še ovčko mu dava, da ga bo grela.«

Vnuček v čistem hrepenenju: »Jo, Dedek, da bi le prišli!«

Tam zunaj zatuli silen veter. Zdi se, kakor da hoče porušiti kočico. Streha se zaziblje, in tramovje zaškriplje. Vnuček se preplašeno privije k Dedku. Dedek ga pri-

Kronika

Srečen Božič

želi naročnikom, sotrudnikom, oglaševalcem, čitateljem in prijateljem

"JUTRO"

Prihodnja redna številka »Jutra« bo izšla v ponedeljek zvečer, ponedeljsko »Jutro« pa v nedeljo zvečer.

* Enadvajseti odlikovanec s hrastovim listom z meči. Hitler je odlikoval generalnega majorja Karla Eibla, poveljnika pehotne divizije, s hrastovim listom z meči k viteškemu križu železnega križa. Generalni major Eibl je enadvajseti vojak nemške armade, ki mu je bilo izročeno omenjeno visoko odlikovanje.

* Nov italijanski diplomatski zastopnik pri danski vladi. Danska vlada je pristala na imenovanje novega italijanskega ministra v Kodaču, marizira Diane.

* Papeževi odpustniki med vojnimi ujetniki. Iz Rima poročajo, da bodo papeški nuncij in drugi odpustniki Vatikana tudi letos za božič obiskali taborišča ujetnikov, jim sporočili papeževе pozdrave ter jim izročili podobice in majhne darove.

* Smrt admirala Grafagnia. V Genovi je umrl 99letni divizijski admiral v pokloju Luigi Grafagnia. Bil je eden najbolj znanih pomorščakov italijanske vojne mornarice ter se je svoj čas udeležil bitke pri Lissi.

* Smrt senatorja Sallucci. V Rimu je umrl senator Alberto Sallucci, rojen leta 1864. Posvetil se je pravniški stroki in je dosegel stopnjo državne tožila pri višjem sodišču. Kot tak je vodil niz velikih procesov, v katerih je pokazal velike izkušnje v svoji stroki. Sallucci je bil med fašisti ki so se takoj v začetku pridružili gibanju.

* Tretji vojni božič med italijanskimi vojaki. Fašistična stranka je poskrbela, da bodo za letošnje božične praznike obdarovani vojaki italijanske vojske na Carasu. V ta namen je zvezni tajnik Spangaro obiskal razne kraje ter izročil vojakom nad 3000 božičnih zavočkov. Razdelil je darove tudi med milicihne.

* Nov čuvár madžarske krone. Na predlog državnega upravitelja je bil na mesto umrlega čuvarja madžarske kraljevske krone grof Tiborja Telckija poklican podpredsednik gornje zbornice baron Albert Radvansky. Urad čuvarja krone na Madžarskem je utemeljen v ustavi. Inšignije krone se v nasprotju z drugimi evropskimi vladarji ne naslanjajo na kralja ali kraljico, temveč na narod.

* Rok za segrevanje stanovanj v Trstu se je začel 1. decembra in bo zaključen 31. marca. V prostorih se ne sme kuriti pred 9. uro zjutraj in ne po 18. zvečer. Temperatura v zakurjenih prostorih ne sme presegati 20° C.

* Prvi vojni pilot v bivši Avstriji je bil polkovnik Hans Umlauff-Frankwell, ki je pred 10 leti umrl. Njemu se je leta 1911 kot prvemu posrečilo preleteti progo med Dunajem in Budimpešto brez pristanka.

Poskusi letenja z motornimi letali so bili tedaj šele v povojih. V Avstriji je bilo prvo letalo zgrajeno šele leto dni pred Umlauffovim uspehom. Za polet Dunaj-Budimpešta je bila razpisana nagrada 20.000 kron in nihče tedaj ni mislil, da jo bo dobil Avstrijec. Polkovnik Umlauff se je nazadnje le ojučal in prav njemu se je posrečilo ob lepem vremenu preleteti 220 km dolgo progo v razmeroma kratkem času 2 ur in 22 minut. Na Dunaju so bili nad njegovim uspehom silno navdušeni. Tudi povratni let se je kljub neugodnemu vremenu pogumnemu letalcu posrečil. Pri pristanku pa se mu je zgodila nezgoda. Ko letalo zadelo v jarek, tako da se je letalo prevrnilo. Pilot Umlauff pa je ostal neoposkodoval. Avstrijska armada je imela tedaj 6 častnikov, ki so bili letalski piloti. Polkovnik Umlauff-Frankwell je prvi dobil naziv vojnega pilota avstrijske armade. V prvi svetovni vojni se je udeležil bojev na Soči, v Rusiji in Flandriji, nazadnje pa je bil vrhovni poveljnik avstrijskih letalskih čet na južnem bojišču. Po razsulu je stopil v polko in se posvetil svojemu posvetu na Nijem Avstrijskem.

* 130 milijonov živilskih nakaznic. V Zedinjenih državah bodo v kratkem dovršili največje tipografsko delo na svetu. Natisnili bodo 130 milijonov živilskih nakaznic, ki pridejo v promet v januarju 1943.

* Žica za kmetovalce, potrebna pri poljskih delih, se bo dobivala po odredbi ministrstva za poljedelstvo v Rimu v teku pri-

hodnjega leta na podlagi posebnih nakazil. Pri tem se bo posebno štedljivo postopalo z dovoljenjem pocinkane žice.

* Uspešen lov na korale. Te dni je bil zaključen za letošnje leto lov na korale v sardinskih vodah. Ne glede na vojno stanje, ki ovira dela te vrste, je uspeh nad pričakovanje velik. Lovci so pospravili korale, za katere so iztržili nad 2 milijona lir.

* Železniška nesreča v Španiji. V bližini Samance se je prekulil v reko tovorni vlak z 29 vagoni blaga. Nesreča je zahtevala tudi več človeških življenj.

* Strop se je udrl. Dva zidarja Arturo Morigi in Giulio Paganti sta bila zaposlena pri popravilu lokala v tvornici Ansaldo v Corniglianu. Med njunim delom se je udrl strop ter ju zasul. Oba delavca so z veliko težavo potegnili izpod razvalin. Posebno težke poškodbe ima Morigi, ki je dovil tudi pretres možganov.

* Čudna osvetla. Neki deček iz Uldevalle se je napotil v Stockholm, da bi bil sprejet od švedskega kralja. Odsel je v kraljevo palačo in zahteval, naj ga odvedo k vladarju, toda njegovo zahtevo so zavrnili ter so mu pokazali samo kraljeve sobane. To je na dečka tako vplivalo, da je sklenil iz masševanja zažgati kiskarno lista »Bosphorus«, ne da bi imel za to kakšen vzrok. Res se mu je posrečilo priti v tiskarno in zakuriti ogenj. Nastal je velik požar, ki so ga morali gasiti vso noč, da ni poslojpe zgorelo do tal.

* Smrt v brivskem salonu. V Ferrari je prišel te dni k nekemu brivcu 63letni Secondo Gardi. Usedel se je na stol in čakal, da bi mu brivec namilil brado. To delo pa se je izkazalo za odvisno, kajti ko je brivski pomočnik pristopil k možu, da bi ga obril, je opazil, da ima preli seboj mrlja. Moža je bila zadela srčna kap.

* Vodnikova družba sporoča svojim sodelavcem — poverjenikom in vsem članom, da so izšli Vodnikove knjige in sicer Vodnikova pratika za leto 1943. In Janka Kača povest »Na novinah«. Člani prejmejo knjige pri svojih poverjenikih, direktni člani pa v pisarni Vodnikove družbe v Pucinijski ulici 5. Letošnja članarina znaša 16 lir in odpravnina 1 al 2 lir.

* Dva vohuna obsojena na smrt. Pred posebnim sodiščem za zaščito države v Rimu sta bila obsojena na smrt Giacomazzi Giuseppe iz Wormsa v Nemčiji ter Vacca Ettore iz Sassarija. Oba sta bila obtožena, da sta sročala sovražnikovski oglebi gibanju čet in ladij, o vojaških skladiščih ter gradnjah in ladjedelnicah. Obsojenca sta bila že usmrčena.

* Obtožena Cecilie Sorel. Na javni dražbi v Parizu je bila nedavno prodana slika, katere lastnica je bila znana igralca, Cecilie Sorel, za pol milijona frankov. Slika je bila cenjena kot starinska. Zdjaj pa so kupci prišli na to, da je ponarejena, zaradi česar so vložili proti Sorelovi ovadbo zaradi poskušene goljufije.

* Vaš stari pokvarjeni in že dolgo časa nečisti pisalni stroj lahko samo čudež popravijo; ali pa strokovna delavnica »Everest«, Ljubljana, Prešernova ul. 44. Za vsa popravila jamčimo. Cene zmerne. Za vsa večja popravila zahtevajte proračun. »Everest Service«.

* Zaprte restavracije. V Parizu so po odredbi policije zaprli 169 restavracij, o katerih so dognali, da so v njih stregli gostom brez predpisanih živilskih nakaznic. Ukrep ostane v veljavi več mesecev.

* Novi težaji knjigovodstva, stenografije, slojepisa, jezikov itd. prično 7. januarja. Posebni oddelek tudi za dijake, pripravljajo zlasti za one, ki letos ne obiskujejo državnih šol. Informacije in prijave od 2. januarja dalje. Učnina zmerne. Prospekti na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

* Ravnaite se vsi po letošnji devizi: Volnikove knjige na vsaki slovenski mizi!

* Zboljanje prehrane v Belgiji. Iz berlinskih virov beležijo, da se je stanje prehrane v zasedeni Belgiji izboljšalo. Obrat priznavajo tudi sovražniki osnil sil. Obilnosti so zvišale obroke mesa in krompirja. Obe živili, kakor tudi druga živila, se delujejo zdaj prebivalstvu v popolnem redu.

* Kdo ima pravico do olja? V Rimu je izšla naredba, ki pojasnjuje, da sme zadržati vsak pridelovalec zase in za vsakega člana svoje družine po 10 litrov olja na osebo. Za družinsko skupnost, ki ima pravico do te količine olja, so vsi vsteti poleg ožjih družinskih članov tudi vsi hišni posli, dočim so lastniki oljnih nasadov, ki sami ne obdelujejo zemlje, upravičeni zadržati za svojo osebo po 10 litrov olja, za svoje družinske člane pa po 5 litrov olja na glavo.

Ljubeta Oče in Mati in že vstopata, vsa hvalazna, v skromno kočico.

»Sinko?« vpraša Dedek Mater, kačoz na dete v njenem naročju.

»Da, deček,« dahne mati, komaj slišno. »Bog mu daj zdravje! Sedita!« ju povabi Dedek.

Vnuček, ki se je doslej držal Dedka in plaho opazoval novodošle, prime Mater za roko in jo ljubezljivo povede k postelji. Mati mu voljno sledi in ko sede na posteljo k vzglavju, ga poboja in se mu z ginljivim glasom zahvali. Poleg nje na stol, bliže ognjišča je sedel Oče in je prav tako ginjlen gledal Vnučka.

»Mraz je, a kurili bomo. Tu se pogrejeta ob ognjišču,« se tiho smehljata Dedek, dvigne z ognjišča majhno latvičko in ponudi: »Malo toplega mleka?«

Vnuček se naglo zavrti, vzame Dedku latvičko iz rok in jo izroči Materi: »Malo imamo, a radi damo.« Potem naglo izvleče izpod blazine svojo zalogo jabolk in orehov in jo strese, brez besed, materi v naročje.

»Le brez skrbi vzemite! Ubogi smo, a pošteni!« pripomni Dedek, ko vidi Mater, da v zadregu ne ve kaj bi.

»Prihajata od daleč?«

»Daleč... Vse nam je do tal pogorelo. Naš dom je uničen... Trudni smo.« S težkimi vzdihli odgovarja Oče.

»Pripravili bomo malo večerje, potem se odpočijemo,« tolaži Dedek in že šari po žerjavi na ognjišču.

Vnuček naglo vzame ovčko v naročje in plane k vratom: »Grem po slamo v hlevček, Dedek!«

»Počakaj, greva skupaj.«

»Hvala, srčna vama hvala!« se izvije iz Očetovih ust.

IZ LJUBLJANE

— Spremenljivo vreme za božič. Vse kaže, da nas hoče zima s svojim nastopom močno presenetiti. Ko je nastopila svojo vlado, je takoj zjutraj potisnila živo srebro na 3° C nad ničlo. Čez dan se je nato ozračje v torek segrelo na 6,6° C. V sredo zjutraj smo zabeležili 6° C. Imeli smo nato krasen dan, sonce je sijalo kakor v najlepši pomladi in živo srebro je zabeležilo 8,3° C. Toda v noči od srede na četrtek se je nebo močno poclačilo in ozračje se je ohladilo. Včeraj zjutraj smo imeli komaj 3,2° C, nebo je dalje ostalo sivo, da si skoraj lahko obetamo smeg. — Življenje v Ljubljani je bilo pred prazniki prav živahno razgibano, razvijala se je kupčija po trgovinah, še bolj živahno pa je bilo na živilskih trgih in pri mesarih. Tudi božični gaj na Kongresnem trgu se je čez noč obnovil. Prišla so na trg prav lepa drevesca in dobiti je bilo tudi zadosti mahu.

— Slikar France Mihelič in kipar Tine Kos. To pot prireja salon Jake Oražma v Pražakovi ulici privikrat umetnostno razstavo dveh naših najbolj vidnih predstavnikov likovne umetnosti. Slikar France Mihelič razstavlja nekaj portretov, pokrajinskih motivov z Barja ter žanrske kompozicije iz življenja našega ljudstva. Kos pa je razstavil nekaj kipov iz različnega lesa, portrete in majhno plastiko iz žgane gline. Vse razstavljene umetnine žanjajo splošno priznanje. Razstava je odprta tudi čez božične praznike.

— IV. simfonični koncert našega simfoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Karla Rupla se bo vršil definitivno v ponedeljek 28. t. m. z naslednjim sporedom: 1. Corelli: Sarabanda, Giga, Badineria, trije staroklasični plesi; 2. Oester: Religioso; 3. Bach: Koncert v a-molu za violino-solo in godalni orkester. Violino-solo bo igrala ga. Francka Ornik-Rojčeva; 4. Beethoven: Sedma simfonia v a-duru. Koncert bo v veliki unijski dvorani. Začetek točno ob 18. uri. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Knjigarna Glasbene Matice pa ima še nekaj sedežev po 11, 9 in 7 lir na razpolago.

— Razstava Mušič - Sedej - Zonič v Jakopičevem paviljonu bo odprta tudi čez božične praznike. V nedeljo 27. t. m. bo vodil po razstavi slikar prof. Ivan Vavpotič. Opazujemo obištevno na uspeho in kvaliteto razstavo.

— Jezikovni tečaji — italijanski, nemški, francoski itd. — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 — prično začetkom januarja. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem ali konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaji so uradno dovoljeni. Vpisovanje in informacije dnevno do 19. ure.

— Ni vseeno, kakšen trak za pisalni stroj si nabavite. Enkrat napravite polkus s trakom »Imperial« ali »Everest«, ki piše čisto ter je napravljen iz prvovrstnega materiala in je trpežen. Dobi se le pri tvrdki Everest, Prešernova ul. 44.

ISKRENA HVALA!

Gospodu primariju dr. Josipu Pogačniku, šefu otolskega oddelka splošne bolnice v Ljubljani za srečno in urno operacijo in za požrtvovalno nego, s čimer mi je rešil življenje, tem potom še enkrat najiskrenejše zahvaljujem.

Tudi vsem ostalim gg. zdravnikom na oddelku in vsem častitim sestram za vso skrb in pažnjo, ki so mi jo posvečali, moja najtoplejša zahvala.

KRISTA ROGARJEVA

ZA BOŽIČ SE SPOMNITE NAJBEDNEJSIH — SLEPH. DARUJTE DRUŠTVU SLEPHI!

GOSPODJE, POZOR!

KLOBUČARNA „PAJK“

Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da zgleda kot nov. Lastna delavnica. Zaloga novih klobukov.

Se priporoča RUDOLF PAJK, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38, Miklošičeva cesta 12. Nasprotni hotel Union.

KINO MOSTE

Za praznike najboljši Giglijev film

Mama

Vse praznične dni bodo tri predstave:

ob 13.30, 15.30 in 17.30

Predprodaja dnevno od 13.30 dalje

Mati pa odvije otroka, da se mu vidi obrazek in dahne komaj slišno: »V imenu Sina!«

Vnuček pogleda otroka in ga ginjen boža. Mati mu ga prepusti, da ga vzame v naročje. Tedaj se Vnuček ne more več premagovati: stisne ga k sebi in poljubi, ter z milim glasom, ljubko, čisto otroško vzklizne: »Božiček!«

Potem pogleda Mater, z mило prošnjo: »Mamica, naj bo naš!«

Mati ga skoro do solz ginjenega pogleda in ga ljubezljivo poboja, potem nagne počasi glavó, kakor bi hotela reči: »Naj bo!«

Vnuček pa ves blažen vzkliči: »Dedek, pogled naš Božiček!« In v tej blaženi sreči stiska in objema Otroka.

»Da, sinko: naš Božiček!«

Mati zahti in v drhtečem plaču objema Vnučka in Otroka...

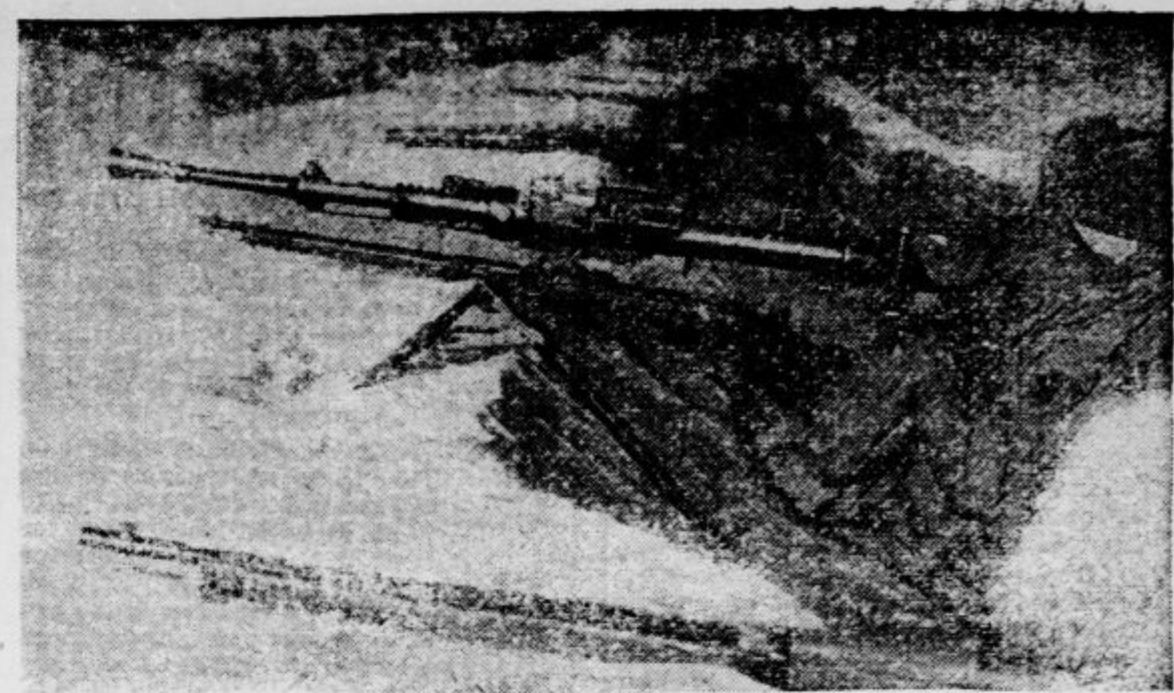
Od daleč zadonelo ubrano zvonjenje in naraščajoči močnejši fortisima v veličastno božično pesem... Vsi so obmolili. Iz tega svetelnega molka se oglasi Vnuček s tiho pobožnostjo: »Dedek, polnočna pesem! Ali naj prižgem lučke?«

Dedek, ves srečen, da je mogel storiti zopet nekaj dobrega, hiti: »Prižgi, prižgi, sinko! Jaz pa zažgem dišeče kadijo. In zapeli bomo pesem, na čast Bogu, ki se je rodil to noč, da bi svet odrešil...«

Ob jasličih v kotu že plapolajo svečke... Po izbi je zadisalo duhteče kadijo... Zunaj, tam daleč neke doné zvonovi, kakor brnenje harfe iz vesoljstva.

V najskromnejši kočici, tam daleč zunaj v polju je zbranih pod jaslicami pet čistih src, ki upirajo v pesmi:

»Sveta noč, blažena noč...«

Oddelki italijanskih saharških čet v borbi v južni Libiji

— Praznično zdravniško dežurno službo bo opravljal od četrtega od 20. ure zvečer do sobote do 8. ure zjutraj mestni zdravnik dr. Debelak Guido, Ljubljana, Bleiweisova cesta 62.

— Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote od 20. ure do ponedeljka do 8. ure mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ljubljana, Rimska cesta 7.

— Za gluho dečo v spomin umrle g. Ane Javornikove iz Zalne darujeta inž. Stiglic Franjo in Albina Lir 200.

— Podloge za pisalne stroje iz še prvovrstnega materiala, sposobne tudi za sežede v pisarnah, dobite najceneje pri tvrdki Everest, Prešernova ul. 44. Cena 85 lir.

— Učite se strojepisa! Novi eno- dvo- in trimesečni tečaj prično 7. januarja. Najuspešnejša desetsturna učna metoda. Specialna strojepisna šola: Največja moderna strojepisna, raznovrstni stroji. Učnina zmerne! Posebni tečaji tudi za knjigovodstvo, stenografijo, italijanščino itd. Informacije in prijave od 2. januarja dalje. Novi prospekti s slikami na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

— Meso na nakaznice Zveze dela, ki so bile razdeljene na delavski božični pridetiv, se bo delilo v torek dne 29. decembra. Nakaznice se morajo podpisati.

— Za božične praznike bomo točili izvrstna sortirana vina: bela, rdeča in črna tudi čez ulico. Se priporoča gostilna Lovsin, Gradišče št. 13.

Z Gorenjskega

Varletetni večer v Kranju. Nedavno je v Kranju gostovala skupina raznih varletjskih umetnikov. Anita Bergova je izvajala različne plesne, nato je Ety van Veen pela pesmi ob spremljevanju kitajskih kitar. Komik Jorgert je izvajal razne humoristične točke, naposled pa je nastopil čarovnik Albert Schaffer. Ta skupina je nastopala že pred raznimi vojaškimi enotami v Bolganiji, Rumuniji in na Grškem.

Koroški deželni zavod za zavarovanje zoper požare je započel svoje poslovanje v vseh gorenjskih okrajih kakor tudi v Meziški dolini. Postavljeno so bili poverjeniki za posamezne občine. Imena so objavljena v gorenjskem tedniku z dne 19. t. m. Zavod zavaruje zoper požare, vlom, tatvino ter poškodbe na pohištvo, steklenini in zvoznih.

Hitlerjeva mladina v Kranju je nedavno imela svojo predbožično jutranje slavlje. Igralska skupina je predvajala glasbeno predlogo, pevka skupina je zapela pesem »Ach, bitterer Winter!« Nato je govoril propagandist Kocher o nemškem božiču. V spomin na padle in žive vojsake, na matere in Adolfa Hitlerja so nato prižgali luči na božičnem drevesu. Sledila je zaobljuba Adolfu Hitlerju.

Iz Spodnje Štajerske

Celjska dekleta pri ranjenih. Pred dnevi so dekleta iz celjske ljudske šole obiskala vojaško bolnišnico v Petrovčah in pripravila tamošnjim ranjenim dve uri vesele zabave. S petjem božičnih pesmi so pričarala pravo praznično razpoloženje. Upozorila so tudi božično pravljico.

Novi grobovi. V Mariboru je umrl v starosti 66 let splošno znani gostilničar Adolf Spatzek; nadalje so v Mariboru umrli: 79letni železniški uradnik Tomaž Arlati, 93letna preživetnica Stefanija Vojvoda, 81letni strojevodja v pokloju Franc Golčar in 32letna žena poljskega delavca Pavla Šaupe, po rodu Vizjakova iz Pesnice — V Laškem je umrl Franc Ujčič, na Polzeli v Laškem majorjeva soproga Emilija Kolškova. V marib. okolici je umrla ga. Elizabeta Mačkova, stara 75 let; v Mariboru pa so umrli: 76letni bivši mesar Matija Berg-haus iz Rogazke Slatine, posestnikov sin Stanko Bernot iz Škol in posestnikova hči Roza Kolškova z Malenskega vrha. V Studenčah sta umrla instalaterjev sin Alfred Kreuz in 69letni upokojeni železnik Alojz Brus.

Poroki. V Mariboru sta se 16. t. m. poročila Helmut Zinthauer iz Konjice in hči pekovskega mojstra Šteti Leskovska. — V Krškem sta se poročila kočevski priseljence Valter Rankel, občinski uradnik, in gđ. Ivana Vizjakova.

Iz Ljubnega v Gornji Savinjski dolini objavlja »Marburger Zeitung« z dne 23. t. m. dolg dopis, v katerem navaja, da seže zgodovina tega kraja do leta 1200. Danes šteje Ljubno odnosno njegova krajevna skupina 2639 prebivalcev s 472 gospodinjstvi, trg sam pa ima nekaj nad 600 prebivalcev. Več kakor polovica površine je pokrita z gozdovi. Nedavno so Ljubno obiskali razni zastopniki stranke iz Celja.

Bratje Fratellini so svetovno slavni klovni. Zdjaj gostujejo po večjih krajih na Spodnjem Štajerskem. Dne 9. januarja bodo nastopili v Slovenjem Gradcu, nato pa v Celju. Gostujejo v okviru Heimatbunda

Nehvaležnost nasproti gospodinjji. 26letna Ivana Kozinčeva je svoji gospodinjji v času od septembra do novembra letos ukradla harmoniko, 4 pare moških čevljev, damski plašč in več drugih oblačil, vse skupaj v vrednosti 300 mark. Pred sodnikom poedinec v Gradcu je bila za svoje dejanje kaznovana s šestmesečnim zaporom.

Iz Hrvatske

Poglavnikov roman preveden v madžarščino. Roman »Lepa blondinka«, ki ga je spisal dr. Pavelić, je prevedla v madžarščino dr. Gizela Tarzay-Papp.

Preprogarstvu na Hrvaškem posveča vlada posebno pažnjo. Ta panoga tekstilne obrti je svojočasno na Hrvaškem bila izključno hišna obrt. Šele v zadnjih letih se je iz nje začela razvijati industrija. V najnovijem času so bile ustanovljene v mnogih krajih državne tkalnice preprog. V njih je bilo zaposlenih okoli 500 delavk, ki so izdelale do 2.500 bosanskih in do 500 perzijskih preprog raznih velikosti. Da bi se zanimanje za tkanje preprog čim bolj razširilo, bo v kratkem na obrtni šoli v Banja Luki olprt poseben oddelek za preprogarstvo. Vanj bodo sprejemali samo ženske od 14. do 35. leta starosti. Pouk bo trajal dve leti. Uprava šole je mnenja, da šola ne sme dobiti nobenega ranga, ker bodo sicer absolventke hotele priti v državno službo, namesto da bi ostale pri svojem poklicu, za katerega so se pripravile.

Banjaluski proračun za prihodnje leto bo znašal 33.436.850 kun in je za 12 milijonov 666.160 kun večji od letošnjega. Zlasti so se zvišali osebni izdatki zaradi povišanja plač občinskim uslužbencem. Ker banjaluska občina nima svojih mestnih podjetij, bo pokrila izdatke proračuna s povišanjem trošarine in uvoznine ter z zvišanjem cene za električni tok in vodo.

»Pomoč za siromašne Hrvate. Vodstvo »Pomoči« je izročilo predsedstvu škofskih konferenc 600.000 kun in vrhovnemu muslimanskemu verskemu poglavarju 400 tisoč kun s prošnjo, naj razdele denar med siromašne in potrebne vernike ob priliki božičnih praznikov. Denar bo delila tako, da bo vsako izplačilo sopotpisal ustaški funkcionar tistega kraja, v katerem se bo izplačilo izvršilo. — Nadalje je odbor »Pomoči« poslal prosvetnemu ministru milijon kun za nabavo zimske obutve in obleke siromašnim in potrebnim učencem.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 25. decembra: ob 15.: Oče naš. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Sobota, 26. decembra: ob 14. uri: Peterčkovke poslednje sanje. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Ob 17. uri: Ples v Trnovem. Izven.

Nedelja, 27. decembra: ob 10.30: Princeška in pastirček. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 15.: Hamlet. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Ponedeljek, 28. decembra: zaprto

OPERA

Petek, 25. decembra: ob 16.: Traviata. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Sobota, 26. decembra: ob 16.: Gasparone. Opera. Cene od 24 lir navzdol.

Nedelja, 27. decembra: ob 16.: Thals. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Ponedeljek, 28. decembra: zaprto

Radio Ljubljana

PETEK, 25. DECEMBRA

Božična noč

Skrivnostno tih božični je večer, odpre zvezde zlato so okó, pobožno v duši je občutje, molitev dviga v sveto se nebó.

Poljana spí, o mladi vesni sanja, uspávanko potóček žubori, ljubezen hodi v kočé in palače in srce išče k srcu si poti.

Mara Tavčarjeva

SPORT

Klubiški turnir z belo žogico

Kateri so najboljši table-tenisti v vrstah Hermesa?

Kakor smo že opozorili pred dvema dnevi, bo sportna sekcija Hermesa izkoristila božične termine, in sicer soboto 26. t. m. in nedeljo 27. t. m., za odigranje svojega klubiškega prvenstva v tabletenisu.

Klubovi igralci bodo za to tekmovalje razdeljeni v štiri ločene skupine, od katerih bodo v kategoriji A zbrani vsi najboljši in zato bo tudi darilo za zmagovalca izmed njih najlepše, in sicer srebrni pokal, darilo tov. Eberle. Imena Bogataj, Poženel, Strojnik Roman, Milanović, Dular in druga jamčijo za napet potek glavnih srečanj.

Med dekletki, ki bodo poleg moških v kategoriji B in juniorjev, tvorile četrto ločeno skupino udeležencev, pripisujejo največ nad na zmago gđ. Briljevi, seveda pa bodo tudi ostale marljivo posejele v borbo.

Turnir se začne v soboto ob 14. in nadaljuje v nedeljo ob 8. zjutraj. Razpored iger je sestavljen tako da bodo drugi dan okrog 10. na vrsti finalni kategoriji A, ki bodo seveda najbolj privlačni del sporeda. Prizorišče je spet dvorana Hermesa v ho. telu Miklič. Vstopnina 1 lro.

Sportna sekcija Hermesa opozarja svoje bivših Hermesovih aktivnih članov in funkcionarjev, ki so odsotni, da najkasneje do 30. t. m. predlože tajništvo kluba (upravnika kina Sloga) vse osebne podatke o njih z navedbo kraja njihovega sedanjega bivališča. Zadeva je izredne važnosti! Pohitite in predložiti podatke!

Dodatki od nedelje

Zadnjo nedeljo so bili sportniki živahni kakor sicer, toda kljub temu se zdi, da jim je letošnje izredno vreme le nekoliko prekrhalo običajne predbožične načrte. Vsi sporedi so bili razumljivo prikriveni za zimo in sneg, vladalo pa je prav za prav to zadnjo nedeljo izrazito nogometno vreme, ki ga pač v zadnjem hipu niso znali in tudi mogli niso izkoristiti.

Tako je bila vsa Stajerska in Gorenjska brez dogodka na zelenem polju. Rapidovci iz Maribora bi bili morali gostovati v Gradcu, toda prireditelj ni bila izvedljiva, ker so domačinom, znani enajstorici graškega Sturm, za kazen prepovedali uporabo lastnega terena. Mariborski dnevnik objavlja po zadnji nedelji — ker pač dogodkov nima kje vzeti — pregledno tabelo o jesenskih uspehih spodnještajerskih klubov, ki so bili uvrščeni v tako imenovano domačo prvenstveno skupino, kjer sodelujejo razni Rapid, Zeleni, Črni, Celjani, nov vsi starejši klubi z ene strani. Med vsemi so se najbolj postavili Trboveljčani, ki zavzemajo po jesenskem delu tekmovalja neoporečno prvo mesto brez partnerja pred postarji iz Maribora in enajstorico Westena iz Celja. Na naslednjih mestih so potem Ptujčani, Zagorjani, Hrastničani ter

Josip K. Ceferin:

Štefka in Božiček

Pred božičnimi prazniki je bilo. Gospa Planinškova je snela »gospodinj-sko« mrežo s klina in rekla hčerki, štiriletni deklici:

»Po živila pojdem na trg. Pridna bodi, kmalu se vrnem!«

Štefka je plosnila z rokami. Kakor kozliček je poskočila, da so zavirali njeni lepi zlatorumeni kodri.

»Pelco bom peljala v tolo!« je vzklisknila. »Pelca je boga... nit ne zna.«

»No, jo pa pelji,« se je nasmešnila mati. Kaj bi počela Štefka, ko bi ne imela »Pelce«, svoje preljube prijateljice!

Nikdar ne toži, da je lačen aali zaspana. Nikdar ne napravi nobene grdobije. Največja vrednota je pa ta, da si ne razbije glave in ne polomi udov, pa naj jo razigrana Štefka trešči v zid ali pa zabriše po tleh.

Je pač soliden domač izdelek, napravljen iz starih trpežnih krpi!

Mati-vdova slabo plačane uradnika ne more otroku kupovati dragih igrar.

Kadar Štefka svojo punčko na vozičku pelja v šolo, ki ji je tesni prostor odmerjen v kotu za omaro, takrat mati nima bojazni, da bi se njeni miljenki kaj žalega zgodilo.

Preveč je zaposlena s poučevanjem, da bi mogla kaj slabega in nevarnega podvzeti.

Takrat je samo učiteljica, ki vestno izpolnjuje svojo dolžnost v zavesti, da ima opravka z najhvalejšim učenkom, ki kakor pribita sedi v klopi, samo gleda in posluša.

Petje je danes na urniku. »Na planintah pa tonice tije... na planintah luto je!«

Tanek, prijeten glas ima Štefka. Vse predmetne ga občuduje.

»Štefka bo nekoč še sloveča operna pevka,« je oni dan prerokoval gospod Avbelj. »Zoperna, hočete reči,« je popravila mati. Smehljajoči se njen obraz je pa razodel, da ji je všeč hvala.

Ko je Štefka pričela z drugo kitico: »Na planintah pa tajtli talajo,« je potrkalo na duri.

Dolga in suha, slabo oblečena ženska je prestopila prag.

»Mama ni doma!« Beračica se ni dala kar tako na kratko odkriti.

»Počlenila je k Štefki in jo pobožala po rdečih licih.«

»Imej usmiljenje, angelček moj, in poišči kak dar za ubogo cigansko sirotlo! Božičku posodiš, ako obdaruješ siroma-kal!«

»Božičku posodiš...?« Ze večkrat je Štefka iz ust svoje matere slišala te besede. Vedela je, da se beraču mora dati novec.

Ali kje naj ga vzame?

še dve moštvi iz Marenberga in Sloven-ske Bistrice.

Na Madžarskem so zdaj na vrsti tekme za madžarski pokal. Zadnjo nedeljo je poskrbel za senzacijo Ujpest, ki je po žilavi borbi izločil iz tekmovalja letos izredno dobro enajstorico Velikega Varadina s 3:2. Tudi stari Ferencvaros se je to pot uveljavil s tesno zmago 1:0 nad Gammo, ono ekipo, ki je prav zdaj na tem, da bo odšla svoje znanje pokazat v Turčijo.

Iz Novega mesta

n— Razpored zgradarine. Razpored zgradarine, pridobnine in davka na poslovnosti promet za leto 1942, je razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezancom na javni upravi. O ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanici obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

n— Plemenit dar. Novomeška poslovalnica Namestitvenega urada (borza dela) je darovala 43 siromašnim družinam za božičnico po 100 lir. Za plemenito darilo se obdarovane družine zahvaljujejo z željo, da bi bilo še več takih posnemalec.

n— Življenje in smrt. V mesecu novembru je bilo v Novem mestu rojenih 32 otrok, od tega 17 fantov, dva para dvojčkov in 5 mrtvorojenih. Poročili so se: Zontar Ivan, uradnik in Marija Majnik, zasebnica, Antončič Josip, gradbeni tehnik in Tratar Milka, ter Matoh Ivan in Gašper Frančiška. — Umrla pa so: Strk Jože iz Skocijana, Vidmar Marija iz Smihela, Lužar Ana iz Mirne peči, Conta Jože iz St. Jerneja, Erhar Neža iz Smihela, Markelj Pavel iz Skocijana, Tisovec Marija iz Vavte vasi, Meserko Stanislava iz Mirne, Ogulin Ivanka iz Semiča, Struna Alojzij iz Potov Vrh in Bohte Anton iz Dol. Lakonec.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

n— Številne nesreče. Na Studencu pri St. Vidu je podiral v bližnjem gozdu drevje 21letni drvar Tratinč Alojz. Nenadoma pa ga je pokopala pod seboj krošnja debele buke ter mu zlomila prsni koš in desno roko. V Grubljah je domači konj s takšno silo brcnil 23letnega hlapca Janca Vučilovića v prsa, da mu je zlomil šest reber in prizadel težke notranje poškodbe. V Dol. Prekopah je pri nošenju voze iz bližnjega studenca padla 43letna žena posestnika Amalija Trvdoglavac in si zlomila desno roko. Na Brezovici pri St. Jerneju je padel pri pokrivanju strehe 37letni košar Alojz Mahkovec tako nesrečno s strehe, da si je pri padcu zlomil obe nogi. V Hrastju je padel pri igranju 5letni sin posestnika Anton Drniš in si zlomil levo roko.

Drobne zanimivosti

Severni jeleni umirajo od gladi. V mnogih krajih Laponske je nastopil čez noč tako oster mraz, da je sneg prevlečen z debelo ledeno skorjo. Tropi severnih jelenov zaradi tega ne dobijo več hrane in umirajo v množicah. Ljudstvo je prosilo pristojna oblastva za pomoč in ta so dala na razpolago tovorne avtomobile, s katerimi bodo severne jelene in njih pastirje prepejali proti jugu.

Nov potres v Turčiji. Iz Ankare poročajo, da je obiskal Anatolijo nov hud potres, ki je poškodoval mesta Ordu, Sivvas, Kastamuni, Bafra, Tokat, Fatsa in Kajsari. Mesto Erba je v razvalinah. Po dosedanjih podatkih je zahteval potres 600 mrtvih, novejši ugotovitve pravijo celo, da jih je 1300. V zadnjih treh letih je bilo zaradi potresa na turškem ozemlju 40.000 človeških žrtev.

Velik požar v Salamanki. V Salamanki je požar uničil poslopje ondote zveze katoliških agrarcev. Zgoreli sta dve veliki hiši. Človeških žrtev ni bilo, gmožna škoda pa je ogromna.

Milijoni v skrinjicah za dragulje. V znanem pariškem hotelu Drouot so doživeli senzacionalen teden, kakršnih ni bilo niti pred vojno. Začel se je z dražbanjem bisernega kolajza za ogromno vsoto 4 in pol milijona frankov. Nekaj dni pozneje so dražili zbirko lepotic, kjer je neka ovrtnica z 98 briljantov dosegla bajno ceno 4.800.000 frankov, briljantni prstan pa je bil prodan za 1.100.000 frankov. Za zaključek tedna je napetost dosegla višek z dražanjem dr. Viauove zbirke umetnin modernih slikarjev. Neke Cezanneova pokrajina je bila prodana za fantastično ceno 5 in pol milijona frankov. Mnoge slike in risbe Corota in Degasa pa so prekoračile milijonsko in dvomilijonsko vrednost.

Drogerija „SPORT“

LJUBLJANA Stritarjeva ulica 6
želi cenj. odjemalcem vesele božične praznike in srečno novo leto

Tvrška

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA Ulica 3. maja 7

IVAN ŽELEZNIKAR

manufakturna trgovina
LJUBLJANA Marijin trg 3

VESELE PRAZNIKE IN SREČNO
NOVO LETO
ŽELI CENJENIM ODJEMALCEM

R. RAZNOŽNIK

UVOZ STROJEV
LUBIANA PRAŽAKOVA 8/1

IVANKA in PETER GERŽINIČ
želita VESELE PRAZNIKE in
SREČNO NOVO LETO svojcem,
prijeteljem in znancem

BLAGOSLOVLJEN IN ZADOVOLJEN

BOŽIČ

TER SREČNO IN USPEHA POLNO

NOVO LETO 1943

ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM

Slaščičarna Pelicon

WOLFOVA ULICA ŠT. 14 — MIKLOŠIČEVA CESTA (NASPROTI UNIONA)

Vesele božične praznike in srečno
novo leto vam želi

Egidij Šušteršič

soboslikarstvo

Stanovanje: Strossmayerjeva ulica 10
Delavnica: Breg št. 14 — telef. 31-01

Vesele božične praznike in srečno
ter zadovoljno novo leto želim vsem
gostom, prijateljem in znancem.

Istim se še za nadaljnji obisk naj-
topleje priporočam

TONE HUČ

gostilna

LJUBLJANA Vegova ulica 10

SREČEN BOŽIČ

želi vsem cenj. odjemalcem

„MERKUR“

tvornica mila in kemičnih proizvodov

LJUBLJANA, Stari trg 17, tel. 39-77

»ANITA« toaletno milo

PRODA SE

Velika in visoka iz železobetona zgra-
jena tovarna in več hektarjev sveta
ob prometni cesti tik mesta in blizu
železniške postaje. — Več v pisarni
odvetnika dr. Karla Kuhelja, Blew-
sova cesta št. 6, II. nadstropje.

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO ŽELI

Stružnice

REZKALNE
SKOBELNE
VRTALNE
BRUSILNE
POLIRNE

IN DRUGE STROJE

Izbranih konstrukcij — dobavlja
iz tukajšnjega skladišča ali tovarn

GUSTAV LEVICAR - LJUBLJANA,
Medvedova 14.

EVEREST EVEREST EVEREST EVEREST EVEREST EVEREST

Tvrška Everest Ljubljana, Prešernova ulica 44

želi vsem svojim cenj. strankam

vesele božične praznike in mnogo sreče v Novem letu 1943

Istočasno želi opozoriti cenjene interese na lepa novoletna darila, kakor tudi kasnejše nabavke ter da si vedno
pred nakupom neobvezno ogledajo izložbe s veliko izbiro v poslovnih prostorih PREŠERNOVA ULICA 44.

PISALNI STROJI: Znamke »EVEREST« izdelani iz prvovrstnega materiala, že poznani kot najboljši
zaradi svoje kvalitete ter moderne, elegantne zunanosti. (Večletna garancija.)

SEŠTEVALNI STROJI: »ALFA EVEREST« sestavljeni na najnovejši osnovi modernih računskih strojev s
najpopolnejšo tastaturo. Izredno potrebni za večja podjetja, ker seštevajo in odšte-
vajo hitro in natančno ter imajo kontrolni trak.
Zaradi nizke cene in vsestranske zmožnosti so ti stroji priporočljivi tudi trgovcem
kot register dnevne blagajne.

GRAMOFONI IN PLOŠČE: Velika izbira prvovrstnih gramofonskih aparatov, vseh vrst gramofonskih plošč
svetovnih znamk. »Telefunken«, »Odeon« itd. ter velika izbira gramofonskih igel
najboljših kvalitet, ki dajo izborn ton ter vam ne pokvariyo plošč.
Pravkar prispela nova pošiljka plošč, pohitite, dokler še traja zaloga in izbira.

NALIVNA PERESA: Od najcenejših za dijake do najdražjih svetovnih znamk »Parkers«, »Mont blanc«,
»Pelikan«, »Zemax«, »Everest« itd.

»EVEREST« SERVIS: Za vsa pri nas kupljena nalivna peresa jamčimo.
Ogled in preizkušnja neobvezna. — Cene zmerne!

je specialen, najmoderneje urejen laboratorij, strokovna precizna delavnica, ki vam
hitro in zanesljivo dobro ter po najnižji dnevni ceni popravi: pisalne in računske
stroje, gramofone, register blagajne, nalivna peresa itd. Za vsa izvršena dela
prevzame jamstvo.

Na zalogi vsi rezervni deli za vsa popravila zgoraj navedenih predmetov vseh
znamk.

Za vsa večja popravila zahtevajte v naprej proračun od »EVEREST« servisa.

Zahvaljujemo se za izkazano zaupanje v prejšnjem letu vsem našim strankam ter se priporočamo cenjenemu občinstvu
in zagotavljamo, da bomo tudi v Novem letu cenjene stranke postregli strokovno in pozorno v polno zadovoljstvo.

Everest Prešernova 44

EVEREST EVEREST EVEREST EVEREST EVEREST EVEREST

PREVODI
IN VLOGE
v italijanski in

PISARNA
L. VOLČIČ
Knafjeva 13

KRZNO!

Damski in otroški plašči, krzno za obilje
in žep, mufl, ovrtniki l. t. d.

pri

L. ROT, krznarstvo

Ljubljana, Mestni trg št. 5

C.E.I.S.A.

COMPAGNIA ESPORTAZIONE IM-
PORTAZIONE SEMENTI AGRI-
COLE — DRUŽBA ZA IZVOZ IN
UVOZ POLJEDELSKIH SEMEN

Organismo economico della
Confederazione Fascista del
Commerciante per il commercio
coll'estero delle sementi e bulbi
da destinarsi alla semina agri-
cola. Vi fanno parte come so-
cie tutte le Ditte Italiane ope-
ranti nel ramo all'importazione
ed all'esportazione.
Per informazioni scrivere:

Gospodarski organ Fašistične
korporacije trgovcev za trgo-
vino z inozemstvom s semeni
in gomolji namenjenimi za se-
tev v poljedelstvu. Člani so vse
italijanske firme, ki se bavijo
s uvozom in izvozom.
Po pojasnila pišite na:

C. E. I. S. A. — Via Altabella 11 — Bologna

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«

P. G. Wodehouse

PODJETNI SAM

Humorističen roman

»Aha!« je dejal Chimp in globoko zasopel.

»Ali zdaj vidite, kako in kaj?« je tesnobno vprašal lord Tilbury. »Pomislim sem, da bi bilo treba fanta skrbno nadzorovati. Nemara sem se po krivici vzel. Nemara da se »ljubezen« kakor jo vi imenujete, ne bo tolikanj razrasla, da bi ga zapeljala v ženitev, a vendar ne bom miren, dokler mu ne spravim v hišo izvrstnega »zasledovalca«, ki bo opazoval njegovo početje in mi vsak dan poročal o njem.«

»To zadevo vzamem kar jaz v roke!« je slovesno vzkliknil Chimp.

»Imenitno! In ste mi pôrok, da porabite v ta namen najboljšega človeka, ki ga imate?«

»Te reči ne zaupam nikomur izmed svojega osebja. Niti Wilbrahamu ali Donahueju ne. Sam se je polotim.«

»Kar prepričajni ste, gospod Adair,« je rekel lord Tilbury, ki se mu je Chimpova vnema na moč prilagala.

»Samo v veselje mi bo,« je Chimp odvrnil.

»Evo, s tem sva pri jedru,« je nadaljeval njegovo lordstvo. »Kaj menite, kako bi se mogli kar najbolj naravno vriniti v to hišo?«

»Nič lažjega. Kot hlapec za hišna dela...«

»Hlapec za hišna dela?«

»V predmetjih je pri hiši zmerom potreba hlapca. Človeka, ki opravlja težja dela in ki ga lahko rabite za vse, kar nanese. Čujte zdaj moj načrt. Rekli bi temu mladenci, da sem bil nekoč pri vas v službi in da bi mu, ker veste, da sem zdaj brez posla, šteli v osebno uslugo, če bi me mogel porabiti v svoji hiši. Prepričan sem, da vam pojde na limanico. Niti na misel mu ne bo prišlo, da bi se uprl vaši želji...«

»Res je,« je odgovoril lord Tilbury. »Res je. A treba bo, da se nekoliko preoblečete,« je nadaljeval in se ozrl po elegantni, čeprav kričeči obleki, ki jo je imel Chimp ta mah na sebi.

»Zastran tega ne skrbite. Za svojo vlogo se bom znal pripraviti.«

»In kakšno ime si boste vzeli? Pod pravim menda ne mislite nastopiti.«

»V podobnih primerih se zmerom pišem Twist,« je Chimp odkritosrečno priznal.

»Twist, a? Izvrstno. Torej velja. Zglasite se čez kake pol ure pri meni v pisarni.«

»Zanesljivo!«

»Zelo sem vam hvaležen, gospod Adair,« je rekel njegovo lordstvo in vstal.

»Ni za kaj,« je Chimp ljubeznivo odvrnil. »Ni za kaj! O tem nikar ne govóřiva. Veselje je docela moje.«

Ko so ga poklicali v ravnateljevo pisarno, je Sam z nemajhnim samozadovoljstvom čital beležko, ki jo je bil napisal za prihodnjo številko »Home Companiona«.

Beležka je bila podpisana od »naše stalne sodelavke, tete Izabele« in je med drugim vsebovala

dragocen nasvet neki »Preplašeni«, stanujoči v Gornjem Sydenhamu, ki je zadnje čase opažal, da se ji zarocenec čudno ohlaja.

Pravkar je s precejšnjim zadoščenjem (kakor običajno pisci že natisnjenih člankov) premišljeval o čistosti svojega sloga in nepremagljivi doslednosti svojih izjav, ko je zazvonil telefon in mu naznanil željo lorda Tilburyja, naj neugotoma pride v njegovo pisarno. Podvizal se je k vrhovnemu poveljniku, a kakor hitro je zaprl vrata za seboj, je opazil v sobi razen njegovega lordstva še možaka z navoščeni brki in vse prej kot simpatičnim obrazom.

»Hejo, Shotter,« je rekel njegovo lordstvo.

Nastal je molk. Lord Tilbury, ki se je z eno roko opiral na področnik svojega naslanjaja, drugo pa je držal v izrezu telovnika, je nalikoval tistim stricem iz dni kraljice Viktorije, kadar so se posadili za fotografa.

Možak si je vihal navoščene brke. Sam je vprašujoče begal z očmi od lorda Tilburyja k tem brkom in nazaj. Zlepa ni pomnil brkov, ki bi mu bili manj všeč od teh.

»Čujte, Shotter,« je nazadnje izpregovoril njegovo lordstvo, »poklical sem vas, da vam predstavim tega vrliga človeka, ki se piše Twist in je bil svoje dni pri meni v službi.«

»Kot hlapec za vsa hišna dela,« se je drznil pripomniti lastnik zoprnih brkov.

»Kot hlapec za vsa hišna dela,« je rekel njegovo lordstvo.

»Nu — in?« je vprašal Sam.

»Ta mah je brezposeln,« je odgovoril lord Tilbury.

Sam je premeril gospoda Twista od glave do nog in v mislih priznal, da so londonski delodajalci močje zdravega razuma.

»Jaz nimam ničesar, kar bi mu lahko ponudil,« je nadaljeval njegovo lordstvo, »pa mi je prišlo na misel, da bi ga lahko zaposlili vi v svojem novem domu.«

»Jaz?« je osuplo vprašal Sam.

»V posebno uslugo bi vam prišel,« je nadaljeval njegovo lordstvo in pokroviteljsko zamahnil z roko, »če bi hoteli vzeti tega poštenjaka v službo. Razumeli boste, da mi je hudo, ko vidim starega in zvestega služabnika brez zaslужka.«

Chimp Twist se ni bil zmotil v svojem pričakovanju. Šlo je za uslugo, ki je Sam ni mogel zlahka odbiti.

»Oh, nu... Če je tako,« je rekel s težkim srcem.

»Izvrstno!« je nadaljeval njegovo lordstvo. »Videl boste, dragi Shotter, da bo znal najti v hiši in na vrtu kup malenkosti, v katerih se bo lahko izkazal koristnega.«

»Lahko bi umival psico,« je v hipnem navdahnjenju predložil Sam. Amyjine kopeli so bile namreč v vili »Mon Repos« vprašanje življenjskega pomena.

»Točno!« je odvrnil njegovo lordstvo. »Pa tudi drva vam bo cepil in opravljal pota za vas.«

»Nekaj pa takoj povem,« je rekel Sam, ki je s čedalje večjo mržnjo ogledoval novega pomočnika.

»Te brke si mora obriti.«